

نجات از تاریکی مبارزه زنان مدافع حقوق بشر افغانستان

تصدیق/سپاسگزاری

ما هر روز از مدافعان حقوق زن افغانستان الهام میگیریم. جهان جای متفاوتی میبود اگر همه آگاه میشدند در مورد خطرات که شما میپذیرید و فداکارهای را که متقبل میشوید تا زنان و دختران در یک جامعه عاری از خشونت زندگی نموده بتوانند.

ما از زنان رهبر افغانستان جهت تشریک بینشها، امیدها و تجارب زنده ایشان از طریق این ارزیابی، اظهار امتنان مینماییم. ما این گزارش را به تعهد و مقاومت شما در برابر این بحران اختصاص داده و امیدواریم که دیدگاه ها و واقعیت های شما را صادقانه و با عمیق ترین احترام و محبت ارایه کرده باشیم. ما در کنار شما با همبستگی ایستاده ایم در حالیکه ما آینده جدید را که همه زنان و دختران در سراسر جهان مالکیت آنرا داشته باشد، تصور میکنیم.

تهیه این گزارش بدون رهنمائی و تخصص تیم خارق العاده تحقیق نهاد صدا هر یک فریده عباسی، فرشته عباسی، مدینه محبوبی، نرگس نهان، طاهره کلیم و یلدا رویان، امکان ناپذیر بود.

این گزارش توسط بروک بومگارنر (Brooke Bumgarner)، ایلیزابیت کفرتی (Elizabeth Cafferty)، روهان کاتری (Roan Coughtry)، ویرجینیا گرسیا بولیوار (Virginia Garcia Bolivar) و صوفی رید-همیلتان (Sophie Read-Hamilton) تحریر و تهیه گردیده است. کیسی دینبو (Cassie Denbow)، ندا مشتاق (Nida Mushtaq)، نتاشا سایمون الیکسینکو (Natasha Simone Alexenko) و وایلیت واهیو (Violet Lahive) نیز در ویرایش این گزارش همکاری نمودند. ما همچنان از آیرین سیمپیر (Irene Sempere)، کیارا پایروانو (Chiara Pirovano) و پیرل دی سوزا (Pearl D'Souza) جهت دیزاین گزارش و سعید و رویا جهت ترجمه این گزارش اظهار سپاس و امتنان مینماییم.

نهاد صدا همچنان از تمامی حامیان، شرکا، تمویل کنندگان و متحدان خویش اظهار سپاس و قدردانی مینماید.

فهرست

۶

خلاصه

۸

پس زمینه

- الف- تاریخچه حقوق زنان در افغانستان از (۱۹۰۰ الی ۲۰۲۱) ۸
- ب- برگشت طالبان و پاسخ جنبشهای زنان (از سال ۲۰۲۱ تا کنون) ۱۰

۱۵

چهارچوب ارزیابی

- الف- در مورد نهاد صدا ۱۵
- ب- اهداف ارزیابی ۱۶
- ج- روش و رویکرد ۱۶

۱۹

یافته های عمده

۲۰

الف- حفاظت و امنیت

- ۱- محدودیتها بالای حقوق زنان در داخل افغانستان ۲۱
- ۲- خشونت علیه زنان و دختران ۲۳
- ۳- دسترسی به خدمات ۲۵
- الف- دسترسی به خدمات ابتدایی صحت و باروری ۲۸
- ب- دسترسی به مراقبتهای صحت روانی و حمایتهای اجتماعی ۲۹

۳۱	ج- دسترسی به مسکن امن
۳۲	د- دسترسی به کار و اشتغال
۳۲	۴- عدم اقدامات توسط جامعه بین المللی
۲۸	الف- هیچ کسی طالبان را به رسمیت نباید نشناسد
۲۹	ب- به زنان افغانستان گوش نمایید

ب- اسکان مجدد ۳۷

۳۸	۱- تجارب تخلیه و انتقال
۴۰	۲- حمایت اسکان مجدد
۴۱	۳- عدم وضاحت در روند تخلیه
۴۳	۴- تبعیض در کشورهای ترانزیتی در اسکان مجدد

ج- مبارزه ۴۴

۳۵	۱- اهمیت کار برای زنان و هویت شان
۴۶	۲- وضعیت فعلی مبارزه
۴۶	الف- در داخل افغانستان
۴۷	ب- خارج از افغانستان

پیشنهادهای ۵۱

۵۳	۱- اعمال فشار سیاسی بر طالبان جهت به رسمیت شناختن و احترام به حقوق زنان و دختران افغانستان
----	--

- ۲- در اولویت قرار دادن برنامه های بشردوستانه و انکشافی که امنیت، حفاظت و حقوق زنان را ترویج داده و بالای مشارکت زنان به عنوان شریک کار تمرکز دارند. ۵۴
- ۳- اطمینان از دسترسی امن به خدمات ضروری و حقوق اساسی برای تمام زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده از افغانستان. ۵۵
- ۴- فراهم نمودن فرصتها برای آموزش مداوم و امرار معیشت پایدار برای تمام زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده. ۵۶
- ۵- در اولویت قرار دادن اسکان مجدد فوری تمام زنان مدافع حقوق بشر افغانستان. ۵۶
- ۶- حمایت از مبارزات فعلی زنان و دختران افغانستان. ۵۷

خلاصه

در ماه اگست سال ۲۰۲۱ زمانیکه افغانستان توسط طالبان تصاحب گردید، میلیون‌ها زن در داخل افغانستان بی‌جای شده و مجبور به فرار به کشورهای دیگر شدند زیرا آنها با عقب‌گرد عظیمی از اساسی‌ترین حقوق بشری خود مواجه شده بودند. زنان افغانستان از مدتها پیش برای دسترسی به حقوق خود بسیج گردیده بودند و زنان مدافع حقوق بشر در داخل و خارج از کشور همچنان در برابر حاکمیت ستمگر طالبان مقاومت میکنند حتی در حالیکه فعالیت آنها خطرات شدیدی را برای خود و خانواده هایشان به همراه دارد.

وضعیت برای زنان مدافع حقوق بشر در افغانستان تکان دهنده است. آنها با ارباب، آزار و اذیت، بازداشت‌های خودسرانه و تهدید به “ناپدید شدن” به عنوان پیامد فعالیتهای خویش، مواجه می‌باشند. بسیاری آنها مجبور به فرار از منزل‌های خویش شده با دیگر زنان و دختران بی‌جای شده یکجا شده اند و با خطرات استثمار، تبعیض، خشونت علیه زنان و دختران و مشکلات عدم حمایت و حفاظت مواجه هستند. تعداد زیادی از مدافعان برجسته حقوق زن از افغانستان تخلیه گردیدند و در مراحل مختلف اسکان مجدد قرار دارند که بسیاری شان در شرایط نامشخص و پرتنش در کشورهای نا آشنا می‌باشند.

برای بیست سال تا قبل از ماه اگست سال ۲۰۲۱، زنان افغانستان در کنار جامعه جهانی به عنوان شریک، فعال بودند و کار میکردند چون تلاش داشتند تا حقوق خویش را دوباره به دست آورده و به برابری در تمام جنبه های زندگی در افغانستان دست یابند. اما امروز، کاهش شدید حمایت‌های بین المللی برای فعالیتهای حقوق زن در افغانستان منتج به بسته شدن نهادهای ضروری تحت رهبری زنان، از بین رفتن منابع ضروری و تعطیل در خدمات حیاتی برای زنان و دختران گردیده و زنان مدافع حقوق بشر احساس میکنند که جامعه جهانی رهایشان نموده است.

با وجود عدم حمایت و تهدید بازداشت و خشونت از سوی طالبان، زنان همچنان به اعتراضات، سازماندهی و مبارزه برای حقوق زنان، دختران و دیگر گروه های ستم دیده، ادامه میدهند. در حال حاضر آنها به عنوان برجسته ترین و صلح آمیزترین نیروی مدنی در مقابل رژیم طالبان ظهور نموده، مقاومت مینمایند.

در ماه اگست سال ۲۰۲۲ نهاد صدا ارزیابی را انجام داد تا روشنی بر تجارب و نیازهای زنان مدافع حقوق بشر افغانستان بعد از تصاحب طالبان در سال ۲۰۲۱، بی اندازه. با استفاده از روش مشارکتی مبتنی بر ارزشها و اخلاق فمینیستی و ضد استعماری، این ارزیابی از روش مصاحبه های کلیدی خبرچین و رویکردهای مبتنی بر هنر برای جمع آوری معلومات و حمایت زنان جهت ایجاد شبکه ها و ادامه دادخواهی شان برای تغیر استفاده نموده است. در مجموع ۸۶ مصاحبه با زنان مدافع حقوق بشر در ۲۰ کشور جهان به شمول کسانیکه هنوز هم در افغانستان زندگی میکنند، کسانیکه در کشورهای همسایه بی‌جای شده اند و همچنان کسانیکه در کشورهای دیگر در مراحل مختلف اسکان مجدد می‌باشند، صورت گرفته است. این گزارش یافته های ارزیابی را ارایه کرده و تهدیدات و خطرات بیشماری را که زنان مدافع حقوق بشر بخاطر حفاظت، امنیت و دیگر حقوق اساسی بشری شان تجربه نموده اند، روشن مینماید. یافته های این گزارش تایید میکند که پاسخهای کنونی جامعه جهانی برای حفاظت و رفاه زنان مدافع حقوق بشر به شمول دسترسی شان به خدمات صحتی، به مسکنهای اقتصادی، به

تعلیم و به عاید با ثبات بدبختانه خیلی اندک میباشد. به همین قسم پروسه های اسکان مجدد، بسیاری شانرا با وضعیت مجهول مواجه کرده است. یافته ها همچنان توجه را به مقاومت، استقامت، پشتکار و مبارزات فعلی زنان مدافع حقوق بشر افغانستان با وجود همه مشکلات و چالشهای باور ناکردنی که مواجه اند، جلب میکند.

به حیث یک بخش ارزیابی، زنان مدافع حقوق بشر پیشنهادات خویش را در مورد اینکه چطور میتوان وضعیت فعلی را بهبود بخشید، ارایه نمودند که بر اساس آن خلاصه پیشنهادات ذیل که تشریحات به تفصیل و عمیق در موردشان در گزارش درج گردیده، جهت ترویج حقوق، حفاظت، امنیت و حمایت از مبارزات زنان مدافع حقوق بشر در داخل افغانستان و خارج از کشور، ترتیب گردیده است. با درک و تصدیق وضعیت فوق العاده چالش بر انگیز سیاسی و لوجستیکی و همچنان تلاشهای محدود که از قبل جریان دارد، این گزارش اصرار مینماید تا جامعه جهانی اقدامات عملی و قابل توجه را جهت حمایت زنان و دختران افغانستان بردارد تا عمل شان با وعده های شان همخوانی پیدا نماید.

این خیلی ضروری است تا همه شرکا در تطبیق پیشنهادات ذیل، آواز، تجارب و رهبری زنان مدافع حقوق بشر افغانستان را در نظر گرفته و دیزان، تطبیق و نظارت تمام برنامه ها را در مشوره با آنها، پیش ببرند:

1. اعمال فشار سیاسی بر طالبان جهت به رسمیت شناختن و احترام به حقوق زنان و دختران افغانستان
2. در اولویت قرار دادن برنامه های بشردوستانه و انکشافی که امنیت، حفاظت و حقوق زنان را ترویج داده و بالای مشارکت زنان به عنوان شریک کار تمرکز دارند.
3. اطمینان از دسترسی امن به خدمات ضروری و حقوق اساسی برای تمام زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده از افغانستان
4. فراهم نمودن فرصتها برای آموزش مداوم و امرار معیشت پایدار برای تمام زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده.
5. در اولویت قرار دادن اسکان مجدد فوری تمام زنان مدافع حقوق بشر افغانستان.
6. حمایت از مبارزات جاری زنان و دختران افغانستان.

نهاد صدا تمام بازیگران را ترغیب مینماید تا مسؤولیتها و تعهدات خود را برای حفاظت از حقوق زنان افغانستان به شمول ایجاد محیط حمایتی برای ادامه مبارزات شان، عملی نمایند. ما امیدواریم که این گزارش زنان افغانستان را نه تنها در صحبت با قدرت در مورد حقایق کمک نموده، بلکه زنان مدافع حقوق بشر را فرصت دادخواهی هم بدهد تا امیدوار باشند و بدانند که نهاد صدا و دیگر نهادهای فمینیستی در سراسر جهان در کنار آنها ایستاده اند در حالیکه آنها برای حقوق خویش، انسانیت و آینده مبارزه میکنند. :سازمان حقوق زنان

بخش اول

سابقه و هدف

الف. تاریخچه حقوق زنان در افغانستان (۱۹۰۰ - ۲۰۲۱)

از آغاز قرن بیستم، زنان افغانستان به طور مداوم برای حقوق بیشتر بسیج گردیده بودند.^۱ زنان در افغانستان در سال ۱۹۱۹^۲، تقریباً یک سال قبلتر از زنان در ایالات متحده حق رای را دریافت کردند. در طول ۵۰ سال بعدی، حقوق و نقش زنان در اجتماع افزایش یافت.^۳ در سال ۱۹۶۰، قانون اساسی جدیدی تصویب گردید که برابری جنسیتی و مشارکت سیاسی و اقتصادی زنان را افزایش داده تقویت نمود.^۴

در اوایل دهه ۱۹۹۰، حقوق زنان و دختران افغانستان به طور فزاینده ای تحت حاکمیت ستمگرانه و تبعیض آمیز طالبان که متعهد به تطبیق قوانین شریعت اسلامی آنهم نسخه افراطی خودشان بودند، عقب نشینی کرد. در سال ۱۹۹۴^۵، طالبان شروع به محدود کردن حقوق زنان و دختران بر کار، رفتن به مکاتب، ترک خانه بدون محرم، نشان دادن چهره در جاه های عام، دسترسی به مراقبتهای صحتی از داکتران مرد، داشتن موقف سیاسی و یا صحبت کردن در جاه های عام، نمودند.^۶ خشونت علیه زنان و دختران به سرعت افزایش یافت و مجازات بخاطر سرپیچی از قوانین تبعیض آمیز طالبان خیلی زشت و خشن بود.

^۱ Canadian Women for Women in Afghanistan, "Afghan Women in History: The 20th Century" (n.d.).

^۲ Amnesty International UK, "Women in Afghanistan: the back story," 27 July 2022.

^۳ Amnesty International UK, "Women in Afghanistan."

^۴ Amnesty International UK, "Women in Afghanistan," and Canadian Women for Women in Afghanistan, "Afghan Women in History."

^۵ Hannah Bogaert, "History Repeating Itself: The Resurgence of the Taliban and the Abandonment of Afghan Women." *Immigration and Human Rights Law Review*. Vol. 4: Iss. 1, Article 3 (2022).

^۶ Bogaert, "History Repeating Itself," p. 10

نگرانیها در مورد حاکمیت طالبان و اتهامات نقض حقوق بشر آنها در میان جامعه جهانی افزایش نمود،⁷ مخصوصاً زمانیکه دیده شد که طالبان به اعضای گروه تروریستی بین المللی، القاعده در افغانستان پناهندگی میدهند. از اواخر دهه ۱۹۹۰، ایالات متحده شروع به اعمال تحریم بر افغانستان کرد.⁸ پس از حملات علیه مرکز تجارت جهانی در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، ایالات متحده در پی این شد که اطمینان حاصل نماید که افغانستان به پناهگاه امن برای القاعده تبدیل نگردد.⁹

با حمایت سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) و ۴۰ کشور دیگر، ایالات متحده "جنگ علیه ترور" را رهبری نموده و افغانستان را اشغال کرد؛ تا پایان سال طالبان از قدرت کنار زده شدند.¹⁰

در ۲۰ سال بعدی، زنان افغانستان تلاشها را در راه احیای حقوق زنان و دختران افزودند.¹¹ دختران به مکاتب بازگشتند،¹² وزارت امور زنان افغانستان در اواخر سال ۲۰۰۱ ایجاد شد، قانون اساسی که در سال ۲۰۰۳ به تصویب رسید، حقوق زنان را به رسمیت شناخت، و در سال ۲۰۰۹، قانون منع خشونت علیه زنان با فرمان ریس جمهوری به تصویب رسید.¹³ گامهای مهمی برای تضمین مشارکت زنان در امور اجتماعی و سیاسی برداشته شد.¹⁴ و در سال ۲۰۱۵ افغانستان اولین برنامه ملی کاری (National Action Plan) خود را برای دوره ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ طرح و تصویب نمود.¹⁵ نقش جنبش زنان افغانستان در این تلاشها اساسی بود و با وجود چالشهای فراوان که مواجه بودند، پیشرفتهای قابل توجهی داشتند. در دهه ۲۰۰۰، نزدیک به ۸۰۰ سازمان به رهبری زنان در کشور برای حمایت و تقویت حقوق زنان و دختران فعالیت میکردند و هزاران فعال مدنی شجاعانه مبارزه مینمودند.¹⁶

⁷ The precise meaning of the term 'international community' is hard to discern. It is often used to refer to Western countries such as the U.S., Canada, countries of the European Union, the United Kingdom, and other countries with international influence.

⁸ Clayton Thomas, *Taliban Government in Afghanistan: Background and Issues for Congress*. Congressional Research Service (2 November, 2021).

⁹ Lindsay Maizland, "The Taliban in Afghanistan," Council on Foreign Relations, 17 August 2022.

¹⁰ Maizland, "The Taliban in Afghanistan."

¹¹ Bogaert, "History Repeating Itself."

¹² In 2003, less than 10% of girls were enrolled in elementary schools; by 2017, that figure had risen to 33%, while girls' enrollment in secondary education increased from 6% in 2003 to 39% in 2017. For more information, see The World Bank, *Policy Note: Afghanistan's Development Gains: Progress and challenges* (2020).

¹³ Family mediation is a common approach to resolving gender-based violence cases under EVAW, despite the risks this poses to many women. The EVAW law prohibits the use of mediation in only five kinds of offenses against women: rape, forced sex, publicizing the identity of a victim, burning or the use of chemical substances to cause harm, and forced self-immolation or suicide. "In all other cases, police and other officials can pressure the woman to have her case resolved through mediation." Human Rights Watch, *"I Thought Our Life Might Get Better": Implementing Afghanistan's Elimination of Violence Against Women Law* (2021), p. 3.

¹⁴ According to Article 83 of the 2004 Constitution, 68 of the 249 total seats (27%) in the Lower House (Wolesi Jirga) are reserved for women, comprising at least two women for each of the 34 provinces of the country. For more information, see www.idea.int/data-tools/data/gender-quotas/country-view/44/35.

¹⁵ Women's Peace and Security Programme, "Afghanistan," Women's International League of Peace and Freedom, available at: <http://1325naps.peacewomen.org/index.php/afghanistan/> (accessed 19 October 2022).

¹⁶ Canadian Women for Women in Afghanistan, "Afghan Women in History."

با وجود تمام پیشرفته‌ها، این اصلاحات بیشتر در شهر نسبتاً لیبرال کابل به ویژه در میان نخبگان پایتخت قابل مشاهده بود. بر عکس، جمعیت روستایی کشور که بیش از ۷۰٪^{۱۷} درصد نفوس افغانستان را تشکیل می‌دهد، از مدتها از پیامدهای جنگ، خشونت و فقر شدیداً متأثر بوده، رنج می‌بردند و این وضعیت یک شکاف عمیقی میان کابل و ولایات ایجاد نمود. با وجود پیشرفته‌های سیاسی زیادی در قبال احقاق حقوق زنان، اکثر زنان و دختران حتی کسانی که فقط در چند کیلومتر دور از مرکز کابل زندگی می‌کردند، هنوز هم با سرکوبی‌های زیادی زندگی می‌کردند و پیشرفته‌های سیاسی هنوز بالای زندگی روزانه‌شان کدام تغییر نیاورده توانسته بود.

خشونت علیه زنان و دختران به ویژه در افغانستان گسترده است، از خشونت فیزیکی گرفته تا خشونت جنسی، روانی، و اقتصادی. خشونت‌های خانوادگی خیلی زیاد است و ۸۷ درصد زنان افغانستان نوعی از خشونت را توسط یکی از اعضای خانواده خود تجربه می‌کنند.^{۱۸} سروی جمعیت شناسی و صحت افغانستان، میزان خشونت علیه زنان توسط شریک حیات/همسر شانرا مطالعه نمود و دریافت که ۵۶ درصد زنان و دختران بین سنین ۱۵ تا ۴۹ در یک مقطع از زندگی خود خشونت فیزیکی، جنسی یا عاطفی را توسط همسر خود تجربه می‌نمایند؛ در بعضی از ولایات این فیصدی تا ۹۲ درصد بالا بود.^{۱۹} ازدواج‌های اجباری و کودکان نیز معمول است و شیوه‌های دیگر مانند ازدواج بدلی و تبادل دختران برای حل منازعات نیز معمول است. بر اساس تخمینها بین ۳۰ تا ۴۰ درصد زنان افغانستان قبل از ۱۸ سالگی ازدواج می‌کنند.^{۲۰} به خوبی مستند گردیده است که ازدواج اجباری و کودکان و همچو شیوه‌های دیگر با ارقام بلند بیماری و مرگ و میر زنان ارتباط مسقیم دارد^{۲۱} و خطر مواجه شدن دختران و زنان را به اشکال دیگر خشونت مانند خشونت خانوادگی تا حد زیادی افزایش می‌دهد.^{۲۲}

ب. برگشت طالبان و پاسخ جنبشهای زنان (سال ۲۰۲۱ تا کنون)

بعد از موافقتنامه صلح با طالبان در سال ۲۰۲۰، ایالات متحده برنامه خروج نیروهایش از افغانستان را در سال ۲۰۲۱ روی دست گرفت^{۲۳}. پروسه تخلیه خیلی بی نظم بود و فقط در چند روز در ماه آگست سال ۲۰۲۱ صورت گرفت و پس از آن دولت افغانستان سقوط کرد و طالبان دوباره کنترل کشور را به دست گرفتند.^{۲۴}

^{۱۷} See data from The World Bank at: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.RUR.TOTL.ZS?locations=AF>.

^{۱۸} Diya Nijhowne and Lauryn Oates, *Living with Violence: A National Report on Domestic Abuse in Afghanistan*, Global Rights: Partners for Justice (Washington, DC, 2008).

^{۱۹} Central Statistics Organization (CSO), Ministry of Public Health (MoPH), and ICF, "Afghanistan: Demographic and Health Survey, 2015" (Kabul, Afghanistan, Central Statistics Organization, 2017).

^{۲۰} United Nations Children's Fund (UNICEF), *Child Marriage in Afghanistan: Changing the narrative* (2018).

^{۲۱} Nawal Nour, "Child Marriage: A Silent Health and Human Rights Issue," *Reviews in Obstetrics & Gynecology*, vol. 2, No. 1 (Winter 2009).

^{۲۲} Nijhowne and Oates, *Living with Violence*.

^{۲۳} Bogaert, "History Repeating Itself."

^{۲۴} Bogaert, "History Repeating Itself."

با وجود سپری نمودن ۲۰ سال در افغانستان و اغلب زمان توجیه نمودن دوام فعالیتهای نظامی خویش جهت حمایت و تقویت حقوق بشر و به ویژه حقوق زنان، حکومت‌های شریک در این مأموریت بین المللی نتوانستند شرایطی را فراهم نمایند که بر اساس آن "ساختارهای با ثبات دولتی شکل گرفته شهروندان افغانستان را در برابر نقض جدی حقوق بشر حفاظت نمایند"²⁵. ایالات متحده و دیگر قدرتهای غربی در واقع نقش کلیدی در پی ثباتی افغانستان داشته اند و با وجود هشدارهای قبلی زنان افغانستان، پس از خروج خلی قدرت را ایجاد نمودند که در آن طالبان به سادگی توانستند کنترل کشور را بگیرند²⁶. در نتیجه آزادی و حقوق اساسی بسیاری از مردم افغانستان به طور کامل در ظرف یک شب از بین رفت چرا که حکومت نامشروع طالبان شروع به تطبیق قانون شریعت با تفسیر افراطی خود، نمودند²⁷.

این رویدادها در اگست سال ۲۰۲۱ زندگی زنان و دختران افغانستان را که حقوق شان به سرعت فرسایش یافت، از جمله حق صحت، آموزش، امنیت و آزادی حرکت به طور کامل تغییر نمود²⁸. وزارت امور زنان و کمیسیون حقوق بشر بسته گردیدند و همچنان بیشتر ساختارهای ملی که از حقوق زنان و دختران دفاع و حمایت میکردند از بین رفتند. زنان از کار و دفاتر منع شدند و در نتیجه تمام زنان از بخشهای عدلی و قضایی، سکتور امنیت و از بیشتر نهادهای دولتی حذف گردیدند. تعداد بیشماری از زنان و دختران با چالشهای اربعاب، آزار و اذیت، بازداشت های خودسرانه و تهدید ناپدید شدن مواجه هستند²⁹ و بسیاری مجبور به فرار همیشگی از خانه های خود شدند³⁰. خطرات برای زنان و دختران با هویت های دیگری مانند اقلیت های قومی (از جمله تاجیکها و هزاره ها) و افراد همجنس گرا، دوجنس گرا، تراجنسیتی یا بین جنسی ها که نیز مورد هدف طالبان قرار دارند، افزایش یافته است.³¹

زنان مدافع حقوق بشر بسیاری اوقات به دلیل پروفایل و مبارزه شان با بیشترین خطر مواجه هستند و هزاران شان مجبور به مخفی شدن شدند³² چرا که طالبان شروع به هدف قرار دادن فعالان تمام بخش ها از جمله جامعه مدنی، دولت، رسانه ها و امنیت، کردند. معترضان مورد لت و کوب، اربعاب و خشونتهای جنسی قرار گرفته اند و فعالان زن با شرایط توهین آمیز حبس، اعترافات به زور و دستگیری های خودسرانه و فرا قانونی، مواجه شده اند. در بعضی حالات اعضای خانواده شان با آنها دستگیر گردیده و به شدت مورد لت و کوب

²⁵ Hendrik Cremer and Catharina Hübner, *Responsibility for basic and human rights following the withdrawal from Afghanistan: On Germany's duty to protect particularly vulnerable Afghans* (Berlin, German Institute for Human Rights, 2022), p. 16.

²⁶ Bogaert, "History Repeating Itself."

²⁷ Horia Mosadiq, Zamarey Faqiri, and Lucy van der Kroft, "State of Human Rights Defenders in Afghanistan Year 2021," Safety and Risk Mitigation Organization Annual Report (SRMO, 2021), p. 6.

²⁸ VOICE, "Taliban's Policies Restricting Women's Rights since August 2021," 22 June 2022. Available at: <https://voiceamplified.org/wp-content/uploads/2022/06/The-Talibans-restrictions-on-womens-rights-since-August-2021.pdf>

²⁹ Human Right Watch, "Afghanistan: Women Protesters Detail Taliban Abuse," 20 October 2022.

³⁰ Mosadiq and others, "State of Human Rights Defenders in Afghanistan."

³¹ U.S. Policy Advocates for Afghan Women and Girls Working Group, *Futures in the Balance: Taking Action to Ensure Afghan Women's and Girls' Rights Under Taliban Rule* (2022).

³² Farkhondeh Akbari and Jacqui True, "WPS in Afghanistan: Betrayal and Renewal," Australian Feminist Foreign Policy Coalition Issue Paper Series, Issue 4 (AFFPC, July 2022), p. 3.

وشکنجه قرار میگیرند.³³ گزارشات مستند نشان میدهد که در سال ۲۰۲۱³⁴ دست کم ۳۷ فعال مدنی و رسانه ها در افغانستان در حملات هدفمند کشته شده اند و طالبان همچنان کسانی که آنها را به چالش میکشاند به ویژه زنان را آزار و اذیت نموده مجبور به سکوت میکنند.

بلافاصله پس از تصاحب طالبان، بسیاری از مدافعان برجسته حقوق زن از افغانستان تخلیه شدند. این تخلیه ها توسط تعداد گسترده ای از حکومتها و سکتور خصوصی انجام گردید و زنان و خانواده هایشان به آمریکا، کانادا، استرالیا، بریتانیا و کشورهای اروپایی انتقال گردیدند. بر اساس گزارش دفتر هماهنگی امور بشردوستانه (OCHA)، حدود هفتصد هزار نفر (۲۱٪ زنان و ۵۹٪ کودکان) در سال ۲۰۲۱ در داخل کشور بیجاء شدند و در مجموع تا دسامبر ۲۰۲۱ تعداد بیجاء شدگان داخلی به ۳,۴ میلیون رسید³⁵. تا تاریخ اول جولای ۲۰۲۲، بیش از دو میلیون پناهنده راجستر شده³⁷ و تعداد بیشماری راجستر نشده³⁸ از افغانستان در کشورهای ایران، پاکستان، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان وجود دارند. تصور میشود که از این تعداد حدود ۱,۲۷ میلیون نفر (۲۳٪ زنان و ۵۱٪ کودکان)³⁹ از اگست سال ۲۰۲۱ میباشند⁴⁰. به گفته کمیسیون عالی پناهندگان سازمان ملل متحد (UNHCR)، در سال ۲۰۲۲ فقط ۳۵۸۰ نفر به افغانستان بازگشته اند⁴¹ و تنها ۱۶۲,۴۱۳ بیجاء شدگان داخلی به خانه های خود بازگشته اند⁴². معلومات قابل توجه نشان میدهد که زنان به ندرت بدون کودکان یا دیگر افراد وابسته شان از افغانستان بیرون رفته اند؛ کمتر از یک هزار زن در سال ۲۰۲۲ به تنهایی به ایران یا پاکستان رفته اند در مقایسه با ۱۰۴۶۴ مرد⁴³. همچنان تعدادی به مراتب کمتر زنان نسبت به مردان توسط آمریکا تخلیه گردیده اند چرا که بیشتر آنها واجد شرایط برای ویزای ویژه مهاجرت امریکا نیستند.⁴⁴

³³ Human Right Watch, "Afghanistan: Women Protesters Detail Taliban Abuse."

³⁴ Mosadiq and others, "State of Human Rights Defenders in Afghanistan."

³⁵ United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Afghanistan Situation Regional Response Plan (RRP) January - December 2022* (2022).

³⁶ The International Organization of Migration's Displacement Tracking Matrix offers a higher figure of 4.3 million internally displaced people within Afghanistan. See International Displacement Monitoring Center, "Figures Analysis 2021 - Afghanistan: Displacement associated with Conflict and Violence" (2022).

³⁷ This is likely a huge underestimate of the actual numbers within these countries, as many refugees remain unregistered.

³⁸ UNHCR Operational Data Portal, "Afghanistan Situation," available at: <https://data.unhcr.org/en/situations/afghanistan> (accessed 12 October 2022).

³⁹ These percentages are based on data gathered as of December 2021; see UNHCR, UNWomen and Women Count, *Afghanistan Crisis Update: Women and Girls in Displacement* (2022).

⁴⁰ UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific, "Afghanistan Situation Update - 01 September 2022" (2022). Available at: <https://data.unhcr.org/en/documents/details/95823>

⁴¹ UNHCR Operational Data Portal, "Afghanistan Situation."

⁴² UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific, "Afghanistan Situation Update."

⁴³ UNHCR, UNWomen and Women Count, *Afghanistan Crisis Update*.

⁴⁴ The Special Immigrant Visa (SIV) is provided by the U.S. for Afghans who were employed by or on behalf of the U.S. government. For more information, see <https://travel.state.gov/content/travel/en/us-visas/immigrate/special-immg-visa-afghans-employed-us-gov.html>

زنان و دختران بیشتر در جریان بیجاء شدن در معرض خطر قرار دارند و با خشونت، استثمار، تبعیض و عدم حمایت و امنیت مواجه هستند. در حالیکه برخی از زنان زندگی جدید را در کشورهای جدید دوباره آغاز میکنند، برخی دیگر در شرایط نامعلوم در کشورهای ترانزیتی منتظر استند^{46,45}. در عین زمان بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر در معرض خطر در افغانستان باقی مانده اند و با افزایش خطرات خشونت علیه زنان (VAWG)، سوء استفاده، استثمار و حق کشته شدن توسط طالبان مواجه هستند. عدم حفاظت و امنیت ناراحت کننده است به ویژه برای کسانی که پاسپورت و یا منابع برای ترک کشور ندارند⁴⁷. در حالیکه برخی قادر به ترک کشور نیستند، برخی دیگر ماندن در کشور، ادامه مبارزه و زندگی با تمام خطرات را انتخاب کرده اند که این وضعیت شکل جدید مبارزات را در افغانستان ایجاد نموده است.

در میان این وضعیت، فعالان حقوق زن، فعالان جامعه مدنی، سازمانهای غیردولتی و روزنامه نگاران احساس میکنند که جامعه جهانی که قبل از بازگشت طالبان نه تنها آنها را حمایت میکردند⁴⁸، بلکه در بسیاری حالات آنها را برای کار برای حقوق زنان استخدام کرده بودند، رهایشان کرده است. زنان افغانستان روزانه با نهاد صدا و سازمانهایی دیگر که روی حقوق زنان کار میکنند، به ارتباط شده خواستار حمایت میشوند و توضیح میدهند که چگونه کار قبلی شان با سازمان ملل متحد، سازمانهای غیردولتی بین المللی و حکومتها (مانند آمریکا) اکنون آنها را در معرض خطر شدید توسط طالبان قرار داده است و هیچ حمایتی از این نهادها دریافت نمیکند.

برای بسیاری از گروه ها و فعالان، کمکهای بین المللی برای برنامه های حقوق زن به طور کامل تبخیر شده است. در حالیکه جامعه بین المللی به کمکهای بشردوستانه به افغانستان ادامه میدهد، حقوق زنان تا حد زیادی از اجندای کاری شان خارج شده است. کاهش شدید کمکهای بین المللی منجر به تعطیل خدمات مهم اساسی برای دختران و زنان که توسط سازمانهای ملی ارایه و توسط جامعه بین المللی تأمین مالی میشدند – از جمله منع خشونت علیه زنان، گردیده است. تا ماه می سال ۲۰۲۲، «تنها ۹٪ از برنامه های که برای فعالیتهای منع و پاسخ خشونت مبتنی برجنسیت (GBV) طرح گردیده بودند، تمویل شده بود و در ماه اگست سال ۲۰۲۲ تنها ۳٪ از برنامه ها جهت پاسخ به خشونت مبتنی بر جنسیت (GBV) تمویل گردیده اند.⁴⁹» یک مطالعه در مارچ سال ۲۰۲۲ نشان میدهد که ۷۷٪ سازمانهای جامعه مدنی زنان هیچ پروژه ای نداشتند و آنهاییکه هنوز هم فعالیت مینمودند به دلیل افزایش محدودیتهای اعمال شده توسط مقررات بین المللی با موانع قابل توجهی در دریافت وجوه از خارج و برداشت وجوه از حسابات بانکی، مواجه بودند.⁵⁰

⁴⁵ Devon Cone, "Now, There is Nothing Safe": A Roadmap for Investing in Afghan Women and Girls (Washington, D.C., Refugees International, 2022).

⁴⁶ There are three contexts of displacement right now: 1) women and their families evacuated and resettled in countries with their asylum in process; 2) those evacuated and moved to a transit location that is not their country of asylum/resettlement but is a temporary host (i.e., Albania, Greece, Turkey, etc.); and 3) those in neighboring countries such as Iran and Pakistan. It is this last category where Afghan women are most vulnerable, as they are mostly undocumented, trying to find resettlement and sponsorship programs, and at a risk of deportation by governments.

⁴⁷ UNHCR, *Afghanistan Situation Regional Response Plan*.

⁴⁸ Mosadiq and others, "State of Human Rights Defenders in Afghanistan."

⁴⁹ U.S. Policy Advocates for Afghan Women and Girls Working Group, *Futures in the Balance*.

⁵⁰ Gender in Humanitarian Action Working Group, *Research on Challenges, Barriers and Opportunities for Women-led CSOs in the Afghanistan's Humanitarian Crisis* (2022).

با وجود عدم حمایت و تهدید بازداشت و خشونت، زنان و دختران در افغانستان به اعتراض، سازماندهی و مبارزه برای حقوق خود ادامه داده اند و به یکی از تنها نیروهای مدنی برجسته و صلح آمیز مقاومت در برابر رژیم طالبان تبدیل شده اند.⁵¹

⁵¹ Nargis Nehan, "The Rise and Fall of Women Rights in Afghanistan," *LSE Public Policy Review*, vol. 2, no. 3, p. 6 (2022).

چارچوب ارزیابی

الف. در مورد نهاد صدا

نهاد صدا یک سازمان فمینیستی است که انقلاب جهانی را در برابر خشونت سیستماتیک با حمایت زنان و دختران و سازمانهایی که رهبری میکنند، تسریع میدهد. نهاد صدا معتقد به این است که سکتور بشردوستانه باید به وعده خود برای محافظت از زنان و دختران عمل کند و خود زنان و دختران باید این انقلاب را رهبری نمایند. ما با یکی از سابقه دار ترین و گسترده ترین نقض حقوق بشر - خشونت علیه زنان و دختران - در جهان مواجه هستیم. ما روشهای سنتی و بی اثر برای منع خشونت علیه زنان در مواقع اضطراری بشردوستانه را با منابع اثبات شده که کم از آن استفاده میگردد یعنی رهبری خود زنان و دختران، به چالش میکشایم.

رویکرد نهاد صدا درعمل مبارزه برای حقوق زنان، سرشار از شیوه های جدید و خلاق جهت پایان دادن به خشونت علیه زنان است. ما در حال مبارزه برای جهانی هستیم که دختران و زنان به حیث رهبران محترم، در طرح و اجرای راه حل ها برای ریشه کن کردن خشونت- هم در جامعه و هم در ساختار سیاسی - نقش رهبری داشته باشند. در نهایت هدف نهاد صدا اختصاص منابع مستقیم بیشتر برای سازمانهای ملی زنان جهت تطبیق راه حل های آنها برای رسیدگی به خشونت است. نهاد صدا از سازمانها، شبکه ها و جنبشهای تحت رهبری زنان و دختران در تعداد فزاینده ای از کشورها از جمله افغانستان، بنگلادش، کلمبیا، هنگری، عراق، مالدیو، میانمار، پاکستان، پولند، رومانی، سلواکیا، سودان جنوبی، سوریه، اوکراین، ایالات متحده، ونزوئلا و یمن حمایت میکند.

ب- اهداف ارزیابی

در ماه اگست سال ۲۰۲۲، نهاد صدا ارزیابی را جهت برجسته نمودن تجارب و نیازهای زنان مدافع حقوق بشر افغانستان بعد از تصاحب طالبان در سال ۲۰۲۱ انجام داد. اهداف این ارزیابی از قرار ذیل بود:

- شناسایی نیازهای حفاظتی، حقوقی و اولویتهای زنان مدافع حقوق بشر در داخل افغانستان و آن سوی مرزهای بین المللی و قابل مشاهده ساختن این اولویتهای برای جامعه بشردوستانه؛
- شناسایی شکافها و فرصتها برای تصمیم گیرندگان جهت تقویت حفاظت از حقوق اساسی بشری زنان و ایجاد محیط کارا برای فعالان تا مبارزات خویش را ادامه داده بتوانند؛ و
- فراهم نمودن فرصت برای زنان و دختران فعال افغانستان تا تجارب زندگی خود را با حکومتها و دیگر بازیگران جهت طرح پالیسی ها و عملکردهای بهتر و پاسخگو جهت امنیت و حفاظت زنان، شریک نمایند.

به تعقیب فعالیتهای که از سال ۲۰۲۲⁵² شروع گردید، این ارزیابی بالای دیدگاه ها و تجارب زنان از جمله رویاها، نیازها و اولویتهای آنها با هدف ترسیم تغیر و به چالش کشانیدن بی عدالتی های که زنان و دختران افغانستان تجربه میکنند، تمرکز نموده است.

پ. روش و رویکرد

به دلیل شبکه گسترده و فعالیتهای قبلی اش با زنان مدافع حقوق بشر افغانستان، نهاد صدا توانست یک گروه از مدافعان حقوق بشر و محققان افغانستانی را از سراسر جهان بسیج کند تا این ارزیابی را انجام دهند. نهاد صدا با رهبران زن افغانستان و سازمانهای زنان در ۲۰ کشور همکاری نمود تا یک روش مشارکتی را که ریشه در ارزشها و اخلاق فمینیستی و ضد استعماری داشته باشد، برای این ارزیابی طرح و اجرا کند. تعبیه شده در اصول مراقبت فمینیستی، برای این تحقیق روشهای غیر سنتی و خلاقانه با تمرکز بالای تجربیات و واقعیتهای زندگی زنان و دختران با توجه به سلامتی آنها، مورد استفاده قرار گرفت. نهاد صدا بر چهار دسته از پاسخ دهندگان زنان

⁵² This assessment builds on the work VOICE conducted in Albania earlier this year. From January to June, 2022, VOICE partnered with Vital Voices to build a comprehensive and feminist humanitarian response to the protection and VAWG needs of Afghan refugees, including many Afghan WHRDs, who were awaiting resettlement in Albania. VOICE worked collectively with implementing partners and refugee women and girls to engage them at different response levels and sectors at two refugee hosting sites. VOICE was able to build trust with the Afghan community and co-develop more dignified, better quality, and gender-sensitive services provided by implementing partners.

مدافع حقوق بشر تمرکز نمود: کسانیکه در داخل افغانستان اند؛ کسانیکه در کشورهای مرزی بیجا شده اند، چه راجستر شده و چه راجستر نشده؛ کسانیکه با اسناد قانونی در مقصد نهایی و یا کشور پناهندگی اند و کسانیکه در یک کشور سومی باقی مانده اند. ارزیابی شامل روشهای مختلط برای جمع آوری، تجزیه و تحلیل اطلاعات بود. مطالعه گزارشات و اسناد دیگر انجام شد و به دنبال آن مصاحبه های خبرچین کلیدی (KIIs) و ورکشاپهای های مبتنی بر هنر انجام یافت. مصاحبه ها و جلسات از راه دور با استفاده از زوم و واتس اپ انجام شد. زنان افغانستان از جاهای مختلف به عنوان محقق شامل گردیدند و نهاد صدا با سازمانهای ملی حقوق زنان کار کرد تا تشخیص دهد که چگونه زنان میخواهند از یافته های ارزیابی برای تأثیر و تغییر در سطوح ملی و بین المللی استفاده شود.

مصاحبه های خبرچین کلیدی

در طول چهار هفته، تیم تحقیقاتی نهاد صدا در مجموع ۸۶ مصاحبه های خبرچین کلیدی را با زنان مدافع حقوق بشر در ۲۰ کشور انجام دادند که شامل افغانستان، استرالیا، برازیل، کانادا، فنلاند، فرانسه، آلمان، یونان، ایران، ایرلند، ایتالیا، هالند، پاکستان، اسپانیا، سوئدین، تاجیکستان، ترکیه، امارات متحده عربی، بریتانیا و ایالات متحده آمریکا میباشد. مصاحبه ها در افغانستان در ۹ ولایت انجام شد که شامل بدخشان، بلخ، بامیان، هرات، کابل، قندهار، کندز، ننگرهار و پکتیا میباشد.

در حالیکه زنان مصاحبه دهنده همه سابقه ای در مبارزه و دادخواهی برای حقوق زنان دارند، آنها از طیف گسترده ای از تجربیات، رشته ها، و حرفه ها می آیند، از جمله هنرمندان، فیلمسازان، عکاسان، روزنامه نگاران، زنان ورزشکار، سیاستمداران، کارمندان اسبق دولت، وکلا، قضات و اعضای شورای عالی محکمه، داکتران، متخصصان صحت روانی، کارآفرینان، دانشجویان، استادان، محققان، فعالان جامعه مدنی و کارکنان سازمانهای غیردولتی ملی و بین المللی (از جمله بنیانگذاران و روسای اجرایی). مصاحبه دهندگان از ۱۸ تا ۶۰ سال سن داشتند (بین زن بین ۱۸ تا ۲۴ سال؛ ۶۰ زن بین ۲۵ تا ۴۰ سال و ۲۱ زن بین ۴۱ تا ۶۰ سال).

ورکشاپهای هنری

علاوه بر مصاحبه های خبرچین کلیدی، نهاد صدا دو ورکشاپ آموزشی مبتنی بر هنر را با زنان مدافع حقوق بشر افغانستان در اسلام آباد مرکز پاکستان و واشنگتن دی سی مرکز آمریکا انجام داد. ورکشاپها با عنوان "بازجمع شدن ما با یکدیگر" نه تنها بخشی از روش ارزیابی بود، بلکه به عنوان وسیله ای برای حمایت از زنان افغانستان برای شبکه ساختن و استفاده از صدای خویش در جهت دادخواهی و تغییر، اجرا گردید. با ادغام سوالات ارزیابی با پیچیدگی های فرهنگی و تاریخی، نهاد صدا توانست برای زنان افغانستان فضا جهت شریک نمودن احساسات و تجربیات شان به اساس هنر و قصه گوئی، مهیا نماید.

این ورکشاپها که پیش از این در سال ۲۰۲۲ با زنان افغانستان در آلبانی انجام گردیده بودند، کلاژ و دیگر ابزارهای مبتنی بر هنر قربانی محور جهت تقویت بیانات اشتراک کنندگان با در نظر داشت احساسات و ترومای شان،

قصه گویی و خاطره ها را تسهیل میکند. توسط این روند، ۱۱ مدافع حقوق بشر زنان افغانستان (۶ در پاکستان، که در مصاحبه های خبرچین کلیدی نیز شرکت نموده بودند و ۵ دیگر در ایالات متحده) کلاژها را ایجاد کردند تا احساسات و تجربیات خود را انعکاس داده و همچنان پیامهای دادخواهی خویش را به آدرس حکومتها و تصمیم گیرندگان در سراسر جهان، شریک نمایند. "Collaging Us Back Together" از داستانها، خاطرات و امیدهای آنها ایجاد گردید. این ورکشاپها با همکاری زنان مدافع حقوق بشر برای ایجاد پیامهای دادخواهی متمرکز بر نیازها و دیدگاه های آنها برای آینده شان تدویر گردید و زنان افغانستان را در به چالش کشیدن تلاشها بخاطر خفه کردن صدای شان، حمایت نمود.

یافته های عمده

سه موضوع اصلی از مصاحبه ها و ورکشاپهای انجام شده در داخل و خارج از افغانستان به وجود آمد:

(الف) نگرانیها مربوط به حفاظت و امنیت

(ب) چالش های اسکان مجدد و

(پ) موانع و امکانات در اطراف مبارزات که جریان دارد.

یافته ها نشان میدهد که زنان مدافع حقوق بشر در داخل افغانستان و در خارج از کشور با تهدیدهای قابل توجهی برای امنیت و حفاظت خود مواجه هستند، از جمله تأثیرات عمیق محدودیت ها بالای زنان در داخل افغانستان؛ خطرات فراگیر خشونت علیه زنان، نقضهای دیگر حقوق بشری، عدم دسترسی به خدمات ضروری مانند صحت، مسکن اقتصادی، تعلیم و درآمد پایدار و عواقب عدم اقدام و یا اقدام ناکافی جامعه بین المللی در مورد افغانستان. بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر به طور خاص گزارش دادند که عدم هماهنگی در خروج غرب از افغانستان، بسیاری از زنان را از آغاز این بحران در معرض خطر بیشتری قرار داده است. چه در داخل افغانستان، چه در کشورهای ترانزیتی و چه در کشورهای نهایی، زنان مدافع حقوق بشر نیاز فوری به کمکهای قابل توجهی دارند.

الف. حفاظت و امنیت

چهار موضوع کلیدی مربوط به حفاظت و امنیت زنان مدافع حقوق بشر پدیدار شد:

(۱) محدودیت بر حقوق زنان در داخل افغانستان،

(۲) خشونت علیه زنان و دختران،

(۳) دسترسی به خدمات موجود و

(۴) اقدام و یا عدم اقدام توسط جامعه بین المللی. این یافته ها در زیر شرح داده شده است.

محدودیتها بالای حقوق زنان در داخل افغانستان

«زنان در افغانستان در یک نوع زندان هستند. آنها نه کاری انجام داده میتوانند و نه چیزی گفته میتوانند.»
یک کارمند اسبق سازمان غیردولتی در حال حاضر در فنلاند

«نا امنی، گرسنگی، فقر، تبعیض و نبود یک دولت مشروع، افغانستان را دهه ها پس
میبرد.» کارمند اسبق دولتی که در حال حاضر در اسپانیا است

از اگست سال ۲۰۲۱، پیشرفتهای زنان افغانستان که در ۲۰ سال گذشته به دست آورده شده بود، از بین رفت. زنان از حضور در مکاتب، داشتن شغل و شرکت در سیاست منع شده اند و نمیتوانند بدون محرم آزادانه جای سفر کنند.⁵³ بیشتر پروژه های مربوط به زنان، صلح و امنیت بسته شدند و چندین زن مدافع حقوق بشر خاطر نشان کردند که فعالیتهای مدنی بدون تأیید صریح طالبان در داخل افغانستان به طور کامل ممنوع است.

«فعالتهای مدنی به طور چشمگیر کاهش یافته است، من میتوانم بگویم از صد به صفر رسیده و تعداد بسیار محدودی از سازمانهای زنان موفق به فعال ماندن شده اند، اما نمیدانیم تا چه زمانی.»
مدافع حقوق زن در افغانستان

این نگرانیها و محدودیت ها در سراسر کشور گسترش یافته است. داستانهای مشابه توسط زنان مدافع حقوق بشر در تمام ۹ ولایت که تیم نهاد صدا تحقیق را انجام داده اند، شریک گردید.

«دختران از مکاتب منع شده اند، به کارمندان اناث دولتی دستور داده شده که یکی از اعضای مرد خانواده های خود را به جای خود به کار بفرستند و زنان بدون محرم اجازه ندارند به جایی بروند. همه اینها به نام دین اعمال میشود، در حالیکه ما هیچ محدودیتی برای آموزش، کار، سفر و تجارت زنان در اسلام نداریم.»
کارمند اسبق دولتی که در حال حاضر در ترکیه است

چنین محدودیتهای تاثیرات قابل توجهی بالای اقتصاد زنان و دختران دارد کسانیکه قبلاً هم از نظر اقتصادی محروم بودند. قادر نبودن به کار، اتکای زنان و دختران را به مردان خانواده شان افزایش میدهد که اغلب زمان خطر خشونت خانوادگی را بیشتر میکند. زنان نان آور خانواده ها به ویژه محروم هستند چرا که هیچ وسیله ای برای کسب درآمد برای حمایت از خانواده هایشان ندارند. همان طور که یک کارمند اسبق دولت در ترکیه توصیف کرد «ما دو میلیون زن نان آور که رئیس خانواده ها استند، داریم. آنها در خانه ها زندانی شدند در حالیکه هیچ مکانیزمی حتی برای فراهم کردن نان برای آنها وجود ندارد.»

مصاحبه دهندگان اشاره کردند که محدودیت های طالبان بر زنان و دختران فراتر از جنسیت میباشد و اقلیتهای قومی به حاشیه رانده شده مانند هزاره ها، هندوها، سیکها، تاجیکها و دیگران به خطرات جدی مواجه میکنند. جنگجویان مرتبط با دولت اسلامی (داعش) از زمان بازگشت طالبان بارها بالای اقلیتهای قومی و مذهبی از جمله در مکاتب و مساجد شان- به طور وحشیانه حمله کرده اند و طالبان برای جلوگیری یا پاسخ به این حملات هیچ کاری نکرده است.⁵⁴ قسمیکه یکی از روزنامه نگاران در حال حاضر در بریتانیا توضیح داد «ما نمیتوانیم بگوییم که طالبان تنها فقط یک جنبش ضد زنان هستند زیرا آنها در تلاش برای از بین بردن گروه های قومی دیگر نیز هستند.» در نتیجه برخی از زنان مدافع حقوق بشر با خطرات چند بعدی مواجه هستند. نزدیک

⁵³ A mahram is a male chaperone, typically a male family member. Zahra Nader and Nargis Amini, "The Taliban are Harming Afghan Women's Health," Foreign Policy, 2 March 2022.

⁵⁴ Human Right Watch, "Afghanistan: ISIS Group Targets Religious Minorities" 6 September 2022.

به ۱۵٪ از زنان مدافع حقوق بشر گزارش دادند که به خاطر جنسیت و همچنان قومیت شان مورد تبعیض دو برابر قرار گرفته اند که آنها را در معرض خطر شخصی بیشتری قرار میدهد و همچنان ادامه مبارزات شانرا مشکل میسازد. یک فعال برجسته جامعه مدنی توضیح داد که چگونه ولایت بامیان، به عنوان یک مثال سالها چه در زمان حکومت‌های قبلی و چه در زمان طالبان، از تبعیضات قومی و مذهبی رنج میبرد. مدافع حقوق بشر زن از ولایت کندز نیز در مورد پاکسازی قومی غیر پشتونها صحبت نمود که نگرانی های شدیدی را برای زنان فعال تاجیک و اوزبیک در این ولایت به همراه دارد.

«ما همیشه برای حقوق بسیار اساسی برای ولایت خود باید مبارزه کنیم. طالبان در افغانستان مرتکب به جنایات زیاد از جمله کشتار دسته جمعی هزاره ها شده اند. مردم واقعا در بامیان میترسند و هیچ امنیت و حفاظتی ندارند. زنان حق آسیب پذیرتر هستند.»

مدافع حقوق زن در افغانستان

خشونت علیه زنان و دختران

شواهد کافی وجود دارد که نشان میدهد که خشونت علیه زنان در مواقع اضطراری بشردوستانه خیلی بلند می‌رود.⁵⁵ تعجب آور نبود وقتی که مصاحبه دهندگان ملاحظه نمودند که آسیب پذیری زنان و دختران در برابر خشونت علیه زنان زمانیکه طالبان در اگست سال ۲۰۲۱ به قدرت رسید، به سرعت در افغانستان افزایش یافت، همان طور که در دوره سابق حکومت طالبان چنین شد. یک گزارش سازمان ملل متحد برای زنان نشان میدهد که تصاحب طالبان در سال ۲۰۲۱ منجر به افزایش آسیب پذیری زنان در برابر خشونت علیه زنان به دلیل عوامل متعددی گردیده که عامل عمده آن کاهش دسترسی زنان به خدمات جامع و با کیفیت اجتماعی و حقوقی میباشد.⁵⁶ با توجه به محدودیتهای رو به رشد طالبان، زنان در خانه های خود محصور شده اند، معیشت خود را از دست داده اند و با بالا رفتن سطح فقر، حق به ضرورت های اساسی خویش دسترسی ندارند و بعضی شان به بیجای شدنهای متعددی مواجه هستند که همگی اینها خطرات خشونت را تا حد زیادی افزایش داده است.

زنان مدافع حقوق بشر از افزایش مصادیق خشونتهای خانوادگی، ازدواجهای کودک و اجباری و دیگر اشکال خشونت علیه زنان خبر میدهند. خشونتهای خانوادگی در واقع یکی از بالاترین نگرانیها در میان مصاحبه دهندگان از داخل افغانستان به دلیل افزایش محدودیتهای بر گشت و گذار زنان خارج از منزل، الزامی نمودن محرم و تشویق مردان جهت اعمال قدرت بالای زنان توسط طالبان، بود. چندین زن مدافع حقوق بشر در افغانستان از احساس نا امن بودن در داخل خانه هایشان در نتیجه افزایش افراط گرایی اسلامی و حمایت حامیان طالبان، چه در کشور و چه در داخل خانواده هایشان خبر دادند:

⁵⁵ For more information, see www.gbvguidelines.org

⁵⁶ UNWomen, "Gender Alert No. 1: Women's Rights in Afghanistan: Where are we now? (2001).

«راستش من دیگر احساس امنیت نمیکنم، نه در جامعه و نه در خانواده ام. من میتوانم رادیکالیسم را در خانواده ام ببینم که به سرعت در حال رشد است.»
مدافع حقوق زن در افغانستان

«طالبان ما را به حیث انسان نمیبینند و میخواهند ما را حتی در داخل خانه هایمان با شستشوی مغزی و رادیکالیزه کردن مردان مان کنترل کنند.»
- کارمند اسبق دولت که در حال حاضر در ترکیه است

یک کارمند بخش صحت در شمال افغانستان از انواع پریشانیهای روانی که زنان افغانستان در نتیجه خشونت‌های خانوادگی با آن مواجه هستند صحبت نمود که شامل بی‌ثباتی در زندگی شان، نقض حقوق شان و ترس از آزار و اذیت می‌باشد. مصاحبه دهندگان اشاره کردند که در برخی از ولایات بعضی شبکه‌ها، سازمانها و فعالان مدنی هنوز هم فعال هستند (در بیشتر موارد به طور مخفی) و تلاش برای ارائه خدمات حقوقی به بازماندگان خشونت علیه زنان، میکنند. تعدادی دیگر مصروف فعالیتهای دادخواهی و آگاهی دهی برای کسانی که متاثر از خشونت علیه زنان شده اند، می‌باشند. در بعضی ولایات مانند پکتیا، ارائه خدمات فوق العاده خطرناک است چرا که این ولایت قسمیکه یک کارمند صحت توصیف نمود، «بسیار محافظه کار و... بیشتر مردان ما حامی شبکه حقانی هستند.»⁵⁷

«وقتی طالبان افغانستان را تصاحب کردند، احساس میکردیم شهر ما یک قبرستان است. زنان فعال مثل من میترسیدند، ما احساس امنیت و محافظت نمیکردیم. یک وضعیتی بود که ما مجبور به ترک افغانستان و مهاجرت به یک کشور امن تر شدیم جاییکه بتوانیم حد اقل نفس راحت بکشیم»
مدافع حقوق زن در حال حاضر در پاکستان

⁵⁷ The Haqqani Network is a Sunni Islamist militant organization that was founded by Jalaluddin Haqqani; Haqqani allied with the Taliban in the mid 1990s, with the alliance becoming firmly cemented in 2015.

به دلیل ارقام بلندی خشونت علیه زنان در داخل افغانستان، تعداد زیادی از آن زنانیکه از افغانستان فرار کرده اند، بازماندگان خشونت علیه زنان هستند اما بسیاری شان دسترسی محدود به خدمات موثر و جوابگو به قضایای خشونت علیه زنان و یا خشونت مبتنی بر جنسیت، دارند. علاوه بر این، برخی از مصاحبه دهندگان از افزایش خطرات خشونت علیه زنان که در جریان تخلیه و ترانزیت تجربه نموده بودند، صحبت کردند:

«زنان در جریان مهاجرت به ایران، پاکستان و تاجیکستان، در معرض خطر بالای مهار و استثمار جنسی قرار دارند.»

کارمند یک سازمان زنان افغان که در حال حاضر در تاجیکستان است

این به خوبی مستند گردیده است که خطرات خشونت مبتنی بر جنسیت برای زنان و دختران بیجاء شده، پناهنده و پناهجو افزایش یافته است. تحقیقات نشان داده است که تقریباً ۲۰٪ زنان بیجاء شده یا پناهنده در جریان خدمات بشردوستانه خشونت جنسی را تجربه میکنند و احتمال وجود دارد که این فیصدی به دلیل عدم گزارشدهی گسترده و موانع افشاگری حتی بیشتر باشد.⁵⁸

گزارشی از وضعیت کنونی پناهندگان در اروپا، از انواع متعدد خشونت و ناامنی صحبت میکند و چطور اشکال جدید و قدیمی خشونت مانند خشونت خانوادگی در جریان پناهندگی ایجاد یا تشدید یافته است، برجسته میکند.⁵⁹ افزایش خشونت توسط شریک حیات و خشونت خانوادگی در حالات اضطراری همراه با کاهش دسترسی به خدمات و حمایت‌های اجتماعی، خطرات زنان و دختران را در جریان بیجاء شدن، بیشتر میکند.⁶⁰ چندین زن مدافع حقوق بشر از افزایش خطر خشونت علیه زنان در جریان گذر از مرز، از جمله آدم ربایی توسط طالبان جهت جلوگیری عبور مردم از مرز، صحبت کردند.

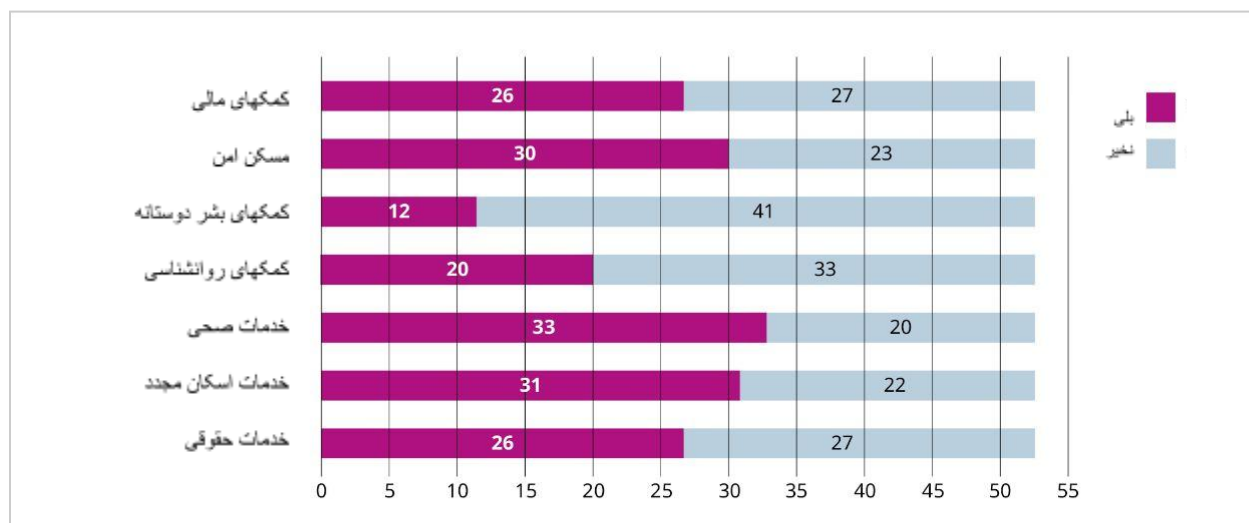
⁵⁸ Alexander Vu et. al., "The Prevalence of Sexual Violence among Female Refugees in Complex Humanitarian Emergencies: a Systematic Review and Meta-analysis," PLoS Curr. (18 March 2014).

⁵⁹ Jane Freedman, "Sexual and gender-based violence against refugee women: a hidden aspect of the refugee 'crisis'," *Reproductive Health Matters*, vol. 24, no. 47, pp. 18-26 (2016).

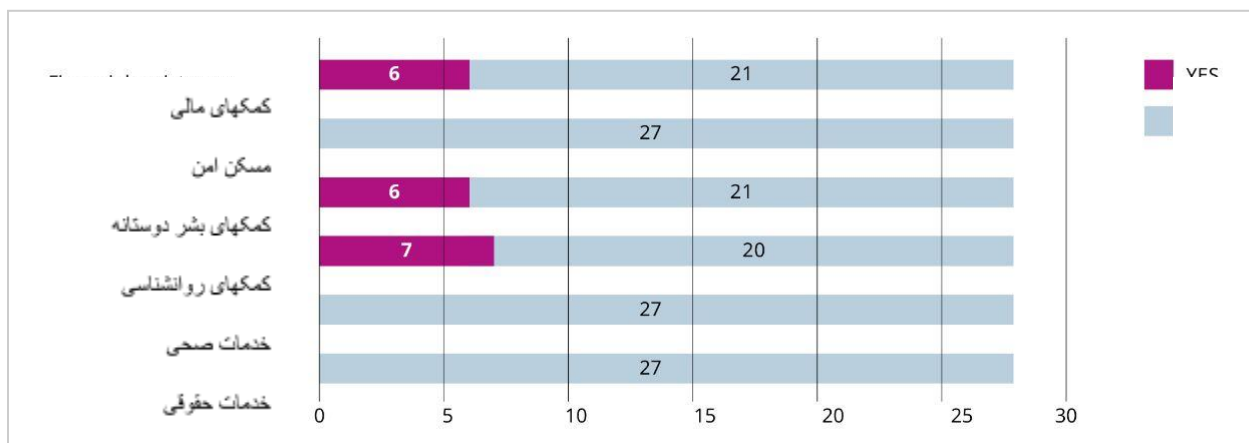
⁶⁰ Katie Lauve-Moon and Regardt J. Ferreira, "An exploratory investigation: Post-disaster predictors of intimate partner violence," *Clinical Social Work Journal*, vol. 45, no. 2, pp. 124-135 (2017).

دسترسی به خدمات

چارت ۱: خدمات به دسترس زنان مدافع حقوق بشر در داخل افغانستان

چارت ۲: خدمات به دسترس زنان مدافع حقوق بشر در خارج افغانستان

از ۸۶ مصاحبه خبرچین کلیدی که نهاد صدا انجام داده، ۲۷ مصاحبه دهنده در مورد محیا بودن خدمات در داخل افغانستان صحبت کردند، در حالیکه ۵۳ در مورد دسترسی خدمات در خارج صحبت کردند.⁶¹

همانطور که در بالا دیده شد، دسترسی به خدمات و سیستمهای حمایتی لازم—به شمول کمکهای مالی، مسکن امن، کمکهای بشردوستانه، حمایتهای روانی و اجتماعی، کمکهای صحتی، کمکهای حقوقی و کمکهای اسکان مجدد—برای زنان به شدت متفاوت است و ارتباط به این دارد که در افغانستان استند، در یک کشور ترانزیتی و

⁶¹ Six interviews had invalid responses to this question and consequently were not included in the above charts.

یا کشور نهایی. در حالیکه خدمات لازم و نجات دهنده زندگی برای زنان مدافع حقوق بشر در خارج از افغانستان به آسانی قابل دسترسی است، همچو خدمات در اختیار زنان مدافع حقوق بشر در افغانستان قرار ندارد.

یکی از کارمندان بخش صحنی در شمال افغانستان اظهار نمود که اگر چه جامعه جهانی منابع را برای کمکهای بشردوستانه در داخل افغانستان اختصاص میدهد، اما «این منابع به صورت مسلکی توسط سازمانهای غیردولتی مدیریت نمیشوند و در واقع آسیب دیده ترین زنان قادر به دسترسی به همچو منابع نیستند.» وی ادامه داد که در بسیاری از موارد از منابع یا سوء استفاده میشود، یا عادلانه توزیع نمیشود (که منجر به رشوت و فساد در توزیع میشود) و یا به اندازه کافی برای تعداد زنان نیازمند اختصاص داده نمیشود. محدودیتهای طالبان بر حق کار زنان از جمله به عنوان امداد رسان نیز دسترسی زنان را به کمکهای بشردوستانه متاثر نموده است.

۴۹%	حدود نیمی از زنان مدافع حقوق بشر در خارج از افغانستان	تنها حدود یک نفر از چهار مدافع حقوق بشر زن که در افغانستان باقی مانده اند گزارش دادند که به هر نوع کمک مالی، کمکهای بشردوستانه، یا حمایتهای روانی و اجتماعی دسترسی دارند. بیشتر آنها هیچ گونه حمایت جهت دسترسی به مسکن امن، خدمات صحنی و حقوق دریافت نکرده اند. وضعیت تا حدودی برای زنان تخلیه شده از افغانستان بهتر است با وجود که هنوز هم با چالشهای بیشماری مواجه هستند
<۵۷%	بیش از نیم زنان (۵۷٪) دسترسی به مسکن امن، (۶۲٪) دسترسی به کمکهای صحنی، (۵۸٪) دسترسی به اسکان مجدد دارند	
۳۸%	حدود (۳۸٪) دسترسی به حمایتهای صحت روانی و اجتماعی دارند	
۲۳%	تنها (۲۳٪) از دسترسی به کمکهای بشردوستانه خبر دادند	

زنان مدافع حقوق بشر در خارج از افغانستان از کمبود کلی ساختار و شبکه های حمایتی رسمی شکایت نمودند و آنها حمایت زیادی از اعضای خانواده، دوستان و دیگر فعالانیکه از قبل در کشور میزبان زندگی میکردند، دریافت میکنند. به عنوان مثال، یکی از زنان مدافع حقوق بشر در آلمان اشاره کرد: «من پنج ماه پیش به اینجا آمدم، به کمپ مهاجرین نرفتم چون یکی از دوستان آلمانی ام اجازه داد تا در خانه او باشم.»

یکی دیگر از مدافعان در برازیل توضیح داد که چگونه یکی از دوستان شوهرش که قبل از آنها وارد این کشور شده بود، توانست از آنها حمایت کند. در پاکستان اکثریت زنان افغانستان توسط افراد از طریق شبکه های مختلف غیررسمی زنان از سراسر جهان مورد حمایت قرار گرفتند. در پهلوی حمایتهای دیگر، این افراد به آنها کمک کرده

اند تا مسکن پیدا کنند، سیمکارت برای تیلیفون های خود خریداری کنند و به خدمات صحتی در شفاخانه های خصوصی دسترسی پیدا کنند.

اعضای نهاد صدا برای حمایت در موارد متعدد فراخوانده شده اند در جاهاییکه هیچ شبکه یا سازمان رسمی برای حمایت وجود ندارد. در حالیکه این شبکه های غیررسمی میتوانند تا حد زیادی از پناهندگان و پناهجویان حمایت کنند، این وضعیت فشار و مسوولیت بی مورد را بالای اشخاص جهت ارائه کمکهای مالی، عاطفی و منابع دیگر به زنان مدافع حقوق بشر بیجا شده از افغانستان و خانواده های آنها، میاورد. در کشورهایی مانند پاکستان که جامعه مدنی و سازمان های مدافع حقوق بشر زنان با محدودیت و نظارت مواجه هستند، چنین حمایتیهای غیر رسمی میتواند آنها را در معرض خطر قرار دهد.

دسترسی به خدمات اساسی صحتی و خدمات صحتی باروری

پیش از ماه اگست ۲۰۲۱، دیده بان حقوق بشر از مشکلات زنان و دختران در دسترسی به خدمات صحتی کافی در افغانستان خبر داد.⁶² در مصاحبه های این گزارش، حتی یک زن هم در افغانستان از دسترسی به خدمات اساسی صحتی یا خدمات صحتی باروری خبر نداد.

زنان داخل کشور اجازه سفر بدون محرم را ندارند و به این ترتیب اغلب شان برای دریافت مراقبتهای صحتی با مشکل مواجه میشوند. علاوه بر این، موارد زیادی وجود دارد که یک زن مشکلات و نیازهای خود را در حضور یک مرد محرمش به راحتی شریک کرده نمیتواند. حتی اگر زنان قادر به سفر باشند، کمبود داکتران مسلکی مشکل دیگر است. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی،⁶³ افغانستان حتی قبل از به قدرت رسیدن طالبان با کمبود داکتران مسلکی مواجه بود و در سال ۲۰۱۶ زنان فقط ۲۲٪ داکتران و ۲۱٪ نرسان را تشکیل میدادند.⁶⁴ محدودیتهای طالبان برای آموزش دختران و زنان این کمبود را به شدت و سرعت بیشتر میسازد.⁶⁵ نظر به گزارشات، تا سال ۲۰۲۱، افغانستان تنها ۴,۶ داکتر مسلکی برای هر ۱۰۰۰۰ نفر دارد— بسیار پایین تر از آنچه که سازمان بهداشت جهانی به عنوان «کمبود بحرانی» ۲۳ داکتر برای هر ۱۰۰۰۰ نفر طبقه بندی نموده است. این عدم دسترسی شدید به خدمات صحتی و درمانی، بسیاری از افغان ها را مجبور به دسترسی به خدمات صحتی در پاکستان، هند، و دیگر کشورهای همسایه میکند.⁶⁶

در خارج از افغانستان، ۳۳ نفر از ۵۳ زنان مدافع حقوق بشر که مصاحبه شدند (۶۲٪) از دسترسی به خدمات صحتی خبر دادند، اگر چه بسیاری از زنان نشان دادند که این خدمات کافی نیست. به عنوان مثال یک مصاحبه دهنده شریک نمود:

⁶² Human Rights Watch, "I Would Like Four Kids—If We Stay Alive": Women's Access to Health Care in Afghanistan (2021).

⁶³ Human Rights Watch, "I would Like Four Kids—If We Stay Alive."

⁶⁴ The World Health Organization (WHO), "The Ministry of Public Health and UN partners call for greater efforts to step up gender equality," WHO Regional Office for the Eastern Mediterranean, 9 March 2016.

⁶⁵ Human Rights Watch, "I would Like Four Kids—If We Stay Alive."

⁶⁶ Human Rights Watch, "I would Like Four Kids—If We Stay Alive."

«زندگی من کاملاً درهم شکسته است. من سیست در رحیمم دارم و قاعده ماهوارم ماه ها میشود که متوقف شده است که باعث درد طاقت فرسا شده است. من نیاز وخیم به درمان دارم اما نظر به مشکلات اقتصادی تداوی کرده نمیتوانم.»

مشاور اسبق یک وزارتخانه در حال حاضر در پاکستان

یک فعال جوان حقوق زن در آمریکا توضیح داد که در حالیکه او از نظر مسلکی به خدمات صحتی و درمانی در جریان ترانزیت دسترسی داشت اما کیفیت آن خیلی پایان بود:

«من در جریان تخلیه حامله بودم، سفری طولانی از کابل به دوحه، سپس به آلمان و سپس به آمریکا بود. وقتی به دوحه رسیدیم هوا خیلی گرم بود و با هزاران نفر در یک هنگر بودیم. چندین بار بی هوش شدم و خونریزی پیدا کردم. مردم برای استفاده از تشناب در صف می ایستادند، من ۲۴ ساعت به تشناب رفته نتوانستم. کارمندان صحتی برای مراقبت بودند اما فقط بعد از اینکه به مشکلات مواجه شدم، پاسخ دادند. کاش زنان حامله را در جای دیگری میبردند تا مشکلات که من تجربه کردم، جلوگیری می گردید.»

فعال حقوق زن، در حال حاضر در آمریکا

دسترسى به مراقبت های صحت روانی و حمایت های اجتماعی

زنان مدافع حقوق بشر در داخل و خارج از افغانستان از زمان تصاحب طالبان از سطح بسیار بالایی تروما و شاک شکایت میکنند. چالش های سلامت روانی توسط تقریباً هر زن که تیم نهاد صدا مصاحبه کرد، ذکر گردید؛ افسردگی، اضطراب، ناامیدی، کابوس، مشکل در خواب و ترس از اعضای خانواده از جمله مسایل عمده و بین همه مخصوصاً کسانی که در افغانستان استند، عام بود .

«بعد از یک سال هنوز کابوس هایی در مورد فروپاشی کابل دارم. حتی بعضی شبها نمیتوانم بخوابم، به خصوص وقتی خانواده ام به یاد میآید که در آنجا زندگی میکنند. بعد از تخلیه، فکر کنم هیچ کسی از نظر ذهنی حالش خوب نیست. شروع یک زندگی عادی برای ما خیلی سخت است. در سه ماه ابتدا نمیتوانستم بخوابم یا غذا بخورم. من فقط داشتم رسانه های اجتماعی را میخواندم گریه میکردم.»

روزنامه نگار، در حال حاضر در فرانسه

نزدیک به ۳۰ زن (۳۵٪ از تمام مصاحبه دهندگان) توضیح داد که یا به شدت اندوه گین است و یا افسردگی طولانی مدت دارد	۳۵٪
دیگر (۱۹٪) یاد آوری از مجادله با اضطراب و حملات کابوس کردند	۱۹٪
۱۴٪ مدافع حقوق بشر زن، احساس بی فایده بودن در جامعه، درماندگی و نا امیدی داشتند	۱۴٪
۱۰ زن (۱۲٪) بخاطر اعضای خانواده هایشان که هنوز در افغانستان هستند، اظهار پریشانی کردند	۱۲٪
۸ زن (۹٪) به مشکل بیخوابی و کابوس در جریان خواب اشاره کردند	۹٪

چالش دیگر سلامت روانی زنان ارتباط میگیرد به کار و/یا مبارزات شان که نمیتوانند ادامه بدهند (۸٪)، به غم و اندوه بخاطر وضعیت زنان در افغانستان (۶٪)، بخاطر مهاجر شدن (۵٪)، و عذاب وجدان برای بازماندگان (۲٪). زنان مدافع حقوق بشر در داخل و خارج از افغانستان از خیانت که در حق شان صورت گرفت اندوه گین اند و چطور شغل و زندگی شان در برابر چشمان شان دیگرگون شد.

«در واقعیت تمام زنان افغانستان مشکلات روانی دارند. با ما به عنوان انسان برخورد نمیشود. ما به عنوان اموال مردان دیده میشویم چرا که طالبان رسماً مردان را صلاحیت مسئولیت ما را دادند.»
مدافع حقوق زن در افغانستان

تنها ۳۴٪ از تمام مصاحبه دهندگان در داخل و خارج از افغانستان از دسترسی به حمایت صحت روانی و اجتماعی خبر دادند که در واقع این فیصدی بلند میتواند یک عدد گمراه کننده باشد، چرا که این حمایت میتواند به شکل های متعددی از خدمات مسلکی گرفته تا رهنمایی رونیشناس باشد. از نظر خدمات مسلکی تنها چهار زن (۵٪ از کل مصاحبه دهندگان) به صراحت ذکر کردند که توانسته اند متخصص صحت روانی را ببینند و دارو برای تداوی شان تجویز شده است (یک زن ذکر نمود که او در حال حاضر در لیست انتظار برای دیدن یک متخصص صحت روانی قرار دارد). شش زن دیگر گزارش دادند که قادر به دیدن متخصص صحت روانی نشدند و یا دلسرد، گردانیده شده اند و همینطور یک مدافع حقوق بشر زن در هالند ذکر نمود:

«کیس ورکر پرونده ام به من گفت که به سلامت روانی یا افسردگی ام اشاره نکنم. او گفت اگر شما این را در مورد خود بگویید، شما منزوی خواهید شد و آنها انتظار جرم و جنایت و یا اعمال خشونت آمیز از شما میداشته باشند. با اینکار من از بیخوابی شدید و تروما رنج میبرم. با وجودیکه در کل من احساس امنیت میکنم، اما صحت جسمی و روانی ام خوب نیست.»

مدافع حقوق بشر زن و متخصص امور حقوقی در حال حاضر در هالند

زنان متعدد گزارش دادند که خدمات صحت روانی موجود، حساسیت های فرهنگی را در نظر نمیگیرد و برخی دیگر به اشتراک گذاشتند که چگونه مشکلات زبانی مانع ایجاد اعتماد و درخواست کمک شده است. برخی از زنان توضیح دادند که چگونه توصیه های مشاوران صحت روانی نه تنها به طور کامل مخالف فرهنگ افغانستان میباشد، بلکه میتواند خطر خشونت خانوادگی را نیز افزایش دهد:

«روانشناس با من مثل یه دختر آمریکایی رفتار کرد او از من خواست که یک برنامه دوستیابی (dating app) را در موبایلم دانلود کنم. در فرهنگ ما این کار حتی سبب کشته شدن یک زن میتواند، بگردد. من هم تصمیم گرفتم که دوباره برای صحبت نروم»

فعال حقوق زنان و جوانان در حال حاضر در ایالات متحده.

یکی دیگر از مصاحبه دهندگان پس از تجربه فریب و دروغ توسط یک داوطلب زن از یک سازمان اسکان مجدد، از جستجوی مشورهٔ روانی منصرف گردیده بود.

«این خانم همیشه پیشنهاد کمک میکرد اما از من میخواست که به کسی نگویم. یکبار از من خواست یک سند برای خرید فرنیچر امضا کنم، وقتی گفتم باید صبر کنم تا شوهرم آن را بخواند، او بالایم فشار وارد کرد و من هم سند را امضا کردم. بعدها کسی از دفتر مرکزی اش به من گفت که من از دو برنامه نقدی همزمان بهره برداری میکنم. هنگامیکه من گفتم من فقط یک سند را امضا کرده ام، این داوطلب گفت که من در مورد امضای سند دومی فراموش کرده ام چرا که من از افسردگی رنج میبرم. من تصمیم گرفتم هرگز به سازمان نمیگویم که من نیاز به یک مشاور دارم چون آن میتواند من را در یک وضعیت دشوار دیگر قرار بدهد.»

یک مدافع حقوق بشر زن در حال حاضر در ایالات متحده است.

دسترسی به مسکن امن

بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده اندوه ذهنی شانرا با وضعیت که در بخشهای مختلف انتقال دارند مرتبط میدانند که از جمله پریشانی ناشی از شراکت محل اقامت با افراد ناشناس، تغییرچندین بار کمپ های بود وباش و زندگی در اتاقهای هتل برای ماه ها در حالیکه در انتظار مسکن دائمی استند. یک وکیل مدافع سابق در حال حاضر در کانادا که بیش از هفت ماه در آلبانی بود توضیح داد که زندگی در یک هتل برای چنین مدت

طولانی باعث اضطراب و انزوای شدید او شده بود. بعداً زمانیکه او و شوهرش در کانادا رسیدند، آن‌ها فقط ۱۷۰۰ دلار کانادایی (حدود ۱۲۳۰ دلار آمریکایی) از کمک‌های دولتی مستفید میشوند در حالیکه کرایه آپارتمان شان بیش از ۲۰۰۰ دلار کانادایی (حدود ۱۴۵۰ دلار آمریکایی) در یک ماه است و آنها را در وضعیت دشوار قرار داده است.

مصاحبه دهندگان دیگر هم عین احساس داشتند. اگر چه مسکن امن برای بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر در کشورهای ترانزیت و مقصد نهایی تنظیم گردیده است، اما برای زنان حفظ آن مسکن بسیار دشوار است چرا که آنها قادر به کار و یا کسب درآمد پایدار (نگاه کنید به زیر) نیستند. یکی از زنان مدافع حقوق بشر و معلم در برازیل از سازمانهای فمینیستی خواست تا «به ما در فراهم کردن سرپناه و مسکن کمک کنند بله، کرایه خانه بلند نیست اما اگر درآمدی نداشتید، هر مبلغی زیاد و بلند است.» این مشکل مشترک بین تمام زنان بیجاء شده در مقصد نهایی بود. اگر چه به اغلب آنها یک اندازه کمک‌های مالی پرداخته میشود، و یا مسکن امن برای آنها تنظیم گردیده است، بسیاری شان فاقد ویزای مناسب جهت کسب کار استند و حمایت مالی که آنها دریافت میکنند کافی برای پوشش هزینه‌های اساسی ماهانه شان نیست.

«ما بیکار هستیم و بدون ویزا و باید جایی را برای زندگی کرایه بگیریم و به همین دلیل مسله مالی برای ما یک مشکل بزرگ است. از دست دادن یک زندگی که تمام عمر برایش زحمت کشیدیم و سپس شروع کردن زندگی جدید در یک کشور بیگانه کار ساده‌ای نیست.»

روزنامه نگار در حال حاضر در پاکستان

موانع مسکن ایمن فراتر از محدودیتهای مالی میباشد. به عنوان مثال در پاکستان زنان مجرد یا زنان ریس خانواده اجازه به کرایه گرفتن خانه را بدون مرد ندارند و این وضعیت آنها را در معرض خطر بهره برداری و یا سوء استفاده قرار میدهد. مصاحبه دهندگان در پاکستان گزارش دادند که در نتیجه، زنان بسیاری اوقات مجبور به پرداخت کرایه بلند برای تأمین یک مسکن برای اقامت میشوند.

در داخل افغانستان همان طوریکه قبلاً بحث صورت گرفت، بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر پس از تصاحب طالبان از خانه‌های خود بیجاء شدند و از ترس هدف قرار گرفتن بخاطر مبارزات گذشته‌شان، در خفا زندگی میکنند. این زنان فرصتهای کمتری برای حمایت دارند چرا که نمیتوانند برای مسکن امن به سازمانهای غیردولتی ملی یا بین‌المللی درخواست کمک نمایند. از ۲۷ مصاحبه دهنده در داخل افغانستان، ۶ نفر اشاره کردند که در طول چند هفته منازل و یا ولسوالی‌های خود را در ولایت شان تغیر داده‌اند؛ ۱۳ نفر از آنها ولایتهای خود را تغیر دادند و بسیاری شان به کابل نقل مکان نمودند. بیشتر زنان پس از چند هفته یا ماه به خانه‌های خود بازگشتند. کسانی که در خانه‌های خود ماندند (۸) به دلیل محدودیتهای مالی نتوانستند نقل مکان کنند یا جای دیگری برای رفتن نداشتند.

دسترسی به کار و اشتغال

بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده در مصاحبه ها اشاره کردند که داشتن یک مکان امن برای زندگی تنها در صورتی امکان پذیر است که آنها اجازه کار قانونی در کشورهای جدید را داشته باشند. با اینحال، موانع متعدد برای اشتغال پایدار وجود دارد، از جمله محدودیتهای حقوقی، مشکلات زبانی و عدم تمایل کشورهای میزبان در به رسمیت شناختن تجربه سابق و مهارتهای زنان مدافع حقوق بشر افغانستان. قسمیکه یک مصاحبه دهنده شریک نمود:

«من برای شروع زندگی به این کشور آمدم اما در اینجا فرصتهای کاری وجود ندارد. اینها به دانش و ظرفیت شما اهمیتی نمیدهند. تنها کارهاییکه به دسترس ما اینجا است، خیاطی و کار سبیل است.»
کارمند موسسه غیردولتی در حال حاضر در ایران

بسیاری از مصاحبه دهندگان ابراز تأثر از عدم فرصتهای کاری در کشورهای ترانزیتی و یا مقصد نهایی نمودند، به خصوص زمانیکه آنها از نظر حقوقی قادر به درخواست برای کار نیستند با وجودیکه بسیاری شان دارای تحصیلات عالی با تجربه و تخصص اند. در بسیاری موارد فرصتهای محدود کاری موجود با مهارتها و تخصص آنها مطابقت ندارد.

تعداد از مصاحبه دهندگان خاطر نشان کردند که نقش شبکه ها و سازمانهای فعال فیمینستی در کشورهای میزبان برای حمایت از زنان فعال و فراهم کردن فرصت برای ادامه مبارزات شان مهم و محوری است: «اگر زنان فعال با برخی بورسیه ها، فلوشیپ ها و فرصتهای شغلی حمایت نمیشوند، تمام استعدادها و مهارتهای آنها به هدر خواهد رفت.» وکیل مدافع در حال حاضر در کانادا.

عدم اقدامات توسط جامعه بین المللی

«من فکر میکنم زنان افغانستان تنهاترین زنان روی زمین هستند که توسط جامعه بین المللی پشت سر رها شده اند تا رنج بکشند.»
فعال حقوق زنان در حال حاضر در آمریکا است.

زنان مدافع حقوق بشر به چندین کاستی های جامعه بین المللی در اقدام و یا عدم اقدام شان در قبال وضعیت کنونی برجسته نمودند، از برخوردهای نرم شان با طالبان گرفته تا عدم کار و مشوره واقعی با زنان افغان.

چندین مدافع حقوق بشر زن ابراز نگرانی کردند که کمکهای بشردوستانه به نیازهای زنانیکه هنوز در افغانستان زندگی میکنند جوابگو و کافی نیست و نه به زنانیکه به کشورهای دیگر نقل مکان کرده اند. دو مصاحبه دهنده به طور مشخص ابراز نگرانی کردند که این کمکها در واقع به دست طالبان می افتند. برخی دیگر به تضاد آشکار بین ولایات که کمکها توزیع میگردد اشاره کرده گفتند، بیشتر موسسات غیر دولتی بین المللی تنها ولایات بزرگ را تحت پوشش قرار میدهند و به ولایات کوچک و مناطق دورافتاده هیچ توجهی صورت نمیگیرد. یکی از کارمندان اسبق یک وزارتخانه که اکنون در آمریکا است گفت برنامه های دراز مدت باید طرح و تطبیق گردد. متأسفانه به نظر میرسد همچو اقدامات به ندرت صورت میگیرد و بسیاری بعد از به قدرت رسیدن طالبان احساس میکنند جامعه بین المللی رهایشان نموده است. موسسات بین المللی متعددی که پیش از طالبان فعال و طرفدار حقوق زنان در افغانستان بودند، اکنون ناپدید شده اند که این وضعیت بالای ظرفیت موسسات ملی و فعالان تاثیرات خیلی منفی داشته است.

«پس از بازگشت طالبان، بیشتر سازمانهای غیردولتی ملی و بین المللی که برای حمایت و توانمندسازی زنان تلاش میکردند، عملیات خود را در افغانستان متوقف کردند و این باعث شد تا ما فرصتهای خدمت به زنان آسیب دیده را از دست بدهیم.»

مدافع حقوق زن در افغانستان

یک سیاستمدار اسبق ابراز نمود که احساس میکند دنیا زنان افغانستان را مکمل فراموش کرده و از بی اثری مداخلات فعلی جامعه جهانی که بسیار ناهماهنگ و فاقد دیدگاه درازمدت هست، صحبت کرد:

«من هیچ امیدی به وضعیت کنونی زنان در افغانستان ندارم... با تمام این پروژه ها و دیالوگهای کوچک و یکبار، هیچ چیزی تغییر نخواهد کرد. ما نیاز به یک تغییر کلی به سطح سیاسی در افغانستان داریم. ما نمیتوانیم این کار را به تنهایی انجام دهیم و امیدوارم جهان اشتباه خود را بپذیرد، از مبارزات ما قدردانی کند، بدبختی ما را درک کنند و ما در رسیدن به صلح و ثبات پایدار حمایت نمایند.»
سیاستمدار سابق که در حال حاضر در ترکیه است

چندین مدافع حقوق بشر زن ابراز نگرانی نمودند که توجه جامعه بین المللی به افغانستان پس از حمله روسیه به اوکراین خیلی کم شده است: «پس از جنگ در اوکراین آغاز شد، جامعه بین المللی توجه خود را از افغانستان قطع کرد در حالیکه مردم در اینجا در بدبختی زندگی میکنند.» یک مدافع حقوق بشر زن و وکیل مدافع در حال حاضر در هالند اظهار نمود: «اجازه ندهید جنگ اوکراین توجه را از افغانستان قطع کند. زنان هر دو کشور زن هستند.» تأثیرات پوشش رسانه ای نابرابر، اهمیت ژئوپلیتیک برای غرب و برخورد دوگانه به شمول نژادپرستی، تفاوت آشکار بین سطح کمکهای اختصاص داده شده به افغانستان و اوکراین را نشان میدهد. وضعیت افغانستان برای منافع آمریکا و کشورهای عضو ناتو، یک موضوع فرعی گردیده است.

اکثریت زنان مدافع حقوق بشر توافق کردند که مهمترین مسئولیت جامعه بین المللی: (۱) امتناع از به رسمیت شناختن یا مذاکره با طالبان؛ و (۲) گوش دادن به صدای زنان مدافع حقوق بشر و مشورت با آنها در مورد اقدامات و استراتژی برای بازپس گیری حقوق زنان در افغانستان باید باشد.

"هیچ کسی طالبان را به رسمیت باید نشناسد"

هر زنیکه به نهاد صدا مصاحبه داد از جامعه بین المللی و حکومتهای جهانی خواست تا از به رسمیت شناختن طالبان به عنوان حکومت رسمی افغانستان خودداری کنند. یکی از مدافعان حقوق بشر، زنان افغانستان را گروگان گرفته شده توسط یک گروه تروریستی توصیف کرد و از بازیگران بین المللی خواست تا به این وضعیت پاسخ دهند:

«نگرانی اصلی من این است که هیچ کسی به طور جدی به زنان افغان کمک نمیکند. ما از این همه وعده ها و اظهارات خالی خسته شده ایم. ما به عمل احتیاج داریم. مسئولیت سازمان ملل و ناتو در قبال یک متحد چیست وقتی توسط یک گروه تروریستی به گروگان گرفته میشود؟»

کارمند اسبق دولت که در حال حاضر در ترکیه است

چندین مصاحبه دهنده از مسئولیت جامعه جهانی در اتخاذ موقف جدی و تحت فشار قرار دادن طالبان برای به رسمیت شناختن و احترام به حقوق زنان صحبت کردند؛ این شامل باز کردن مکاتب به روی دختران، فراهم کردن فرصتهای شغلی به زنان و به رسمیت شناختن حق زنان به امنیت، گشت و گذار و آزادی است.

«جامعه جهانی باید بفهمد که آنها با رها کردن افغانستان مرتکب اشتباه شده اند و باید در یک راه حل سیاسی افغان ها را حمایت کنند.»

کارمند یک سازمان زنان افغان که در حال حاضر در تاجیکستان است

"به زنان افغانستان گوش نمایید"

مصاحبه نهاد صدا به طور مستقیم نپرسید که آیا جامعه بین المللی در طرح یا عرضه خدمات با زنان مدافع حقوق بشر مشوره میکند یا در استراتژی پاسخ جامعه بین المللی به وضعیت افغانستان. اما نزدیک به ۱۵٪ از مصاحبه دهنده گان به صراحت در مورد عدم مشورت معنی دار جامعه بین المللی (شامل عرضه کنندگان خدمات، سازمانهای غیردولتی ملی و بین المللی و مقامات دولتی) شکایت نمودند و از جامعه بین المللی تعهد به مشورتهای منظم با آنها را خواستند.

در میان زنان مدافع حقوق بشر، اجماع در مورد اهمیت گوش دادن بازیگران بین المللی به زنان افغانستان به جای صحبت نمودن در مورد شان، وجود داشت. چندین نفر بر اهمیت بلند کردن صدای زنان از داخل تأکید کردند قسمیکه یکی از کارمندان اسبق یک وزارتخانه که در حال حاضر در ایالات متحده است، اظهار داشت: **«زنان در داخل افغانستان باید تعریف کنند که بیشترین تأثیرات منفی بحران فعلی بالایشان چه است و چگونه به آن رسیدگی صورت گیرد.»**

برخی دیگر نیاز به تعهد رایزنی های معنی دار توسط بازیگران بین المللی با پیگیری اقدامات، بیان کردند. برای برجسته کردن این نیاز، یکی از مصاحبه دهندگان در افغانستان ماهیت «مصنوعی» رایزنی هایی که صورت میگیرد، توصیف کرد:

«من با دفاتر سازمان ملل متحد ملاقات داشتم، آنها به ما گوش دادند اما هیچ اقدامی برای حمایت از فعالیتهای ما انجام ندادند. یک سازمان ملی مانند [ما] به طور کامل بدون حمایت است و هرگز هیچ گونه حمایت مالی یا حتی حفاظتی برای اعضای خود دریافت نکردیم. بیشتر این جلسات مشورتی مصنوعی است.»

مدافع حقوق زن در افغانستان

زنان مدافع حقوق بشر افغانستان از تمام نقاط توافق دارند که اگر دولتهای میزبان و جامعه بین المللی با آنها مشورتهای منظم کنند، میتوانند بخشی از روند سیاسی باشند تا فشار بیشتری بر طالبان وارد کنند. این زنان وضعیت افغانستان را به خوبی میدانند و تخصص و تجربه طبیعی آنها میتواند در اجرای برنامه ها، استراتژی ها و رویکردهای بهتر، فوق العاده موثر واقع گردد.

«به ما گوش دهید و از سازمانها و ساختارهای ساخته شده ما در ۲۰ سال اخیر برای مشورت و حمایت از ما برای تسهیل مشاوره و بسیج زنان استفاده کنید. اما لطفا شغل و کارمان را از ما نگیرید. اجازه دهید و کمک کنید ما خود نیازهای خود را ارائه کنیم به جای نمایندگی از ما.»

مدافع حقوق زن در افغانستان

ب. اسکان مجدد

برای اکثر زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده که مصاحبه شدند، روند فرار از افغانستان و تلاش برای شروع یک زندگی جدید در جای دیگر مملو از چالشها بوده است. برای بسیاری آنها این اولین تجربه بیجاء شدن نیست:

«وقتی طالبان در سال ۱۹۹۶ به قدرت رسیدند، ما مجبور بودیم به پاکستان نقل مکان کنیم. ما هیچ چیزی با خود برده نتوانستیم. من میدیدم چطور مادرم رنج میکشید. بعدا ما پس به کابل برگشتیم و دوباره مادرم زندگی را از صفر شروع کرد. من بعد از ازدواج برای خودم زندگی ساختم و حالا آن را پشت سر گذاشتم. اکنون احساس میکنم که بالای مادرم چه میگذشت.»

شرکت کننده در ورکشاپ مبتنی بر هنر، ایالات متحده

زنان مدافع حقوق بشر در مورد تجارب تخلیه با مدیریت نا منظم، عدم کمک به اسکان مجدد، ماه های صرف شده در انتظار، وضعیت نامعلوم و تبعیض در کشورهای ترانزیتی و نهایی، صحبت نمودند.

تجارب تخلیه و انتقال

با وجود پلان آمریکا برای تخلیه ارتش خودش تا سپتامبر ۲۰۲۱، تصاحب سریع طالبان در ۱۴ اگست، هرج و مرج، سردرگمی و ترس را به وجود آورد و هزاران نفر در چند روز تلاش کردند از کشور فرار کنند. در حالیکه برخی از روزنامه نگاران و کارمندان سازمانهای بین المللی از جمله برخی از زنان مدافع حقوق بشر در فهرست تخلیه "افراد پرخطر" قرار گرفتند، روند کسب اجازه برای ورود به میدان هوایی و خروج از کشور خیلی نامنظم و بدون ارزیابی سیستماتیک از خطر و یا نیاز، بود.⁶⁷ چندین مصاحبه دهنده از چگونگی تخلیه نامنظم و تبعیض علیه آنها از ابتدا صحبت کردند. واسطه و شناخت به حد قابل توجه بلند و تعیین کننده بود که چه کسی برای تخلیه در اولویت قرار بگیرد و در نتیجه بسیاری زنان که در معرض خطر قرار داشتند برای دفاع خود تنها باقی ماندند. در بسیاری از موارد مردم بر اساس اینکه چه کسی را میشناختند، چقدر به خوبی به هم متصل بودند و چه منابعی در اختیار داشتند، به میدانی هوایی دسترسی پیدا کردند.⁶⁸

«هنگامیکه طالبان به قدرت رسیدند، همه میخواستند از افغانستان خارج شوند. بسیاری از مردم جان خود را از دست دادند و برخی از آنها از هواپیما سقوط کردند اما تنها امید آنها این بود که از افغانستان خارج شوند تا خود را از ظلم طالبان نجات دهند. بعضی ها موفق به خروج نشدند و بعضی موفق شدند.»
شرکت کننده در ورکشاپ مبتنی بر هنر، پاکستان

⁶⁷ Mosadiq and others, "State of Human Rights Defenders in Afghanistan."

⁶⁸ Mosadiq and others, "State of Human Rights Defenders in Afghanistan."

تعداد انگشت شماری از زنان مدافع حقوق بشر همچنین از بدرفتاری با زنان افغان توسط سربازان و پرسونل رسمی در میدان هوایی کابل و در تمام پروسه تخلیه، از جمله کارمندان و داوطلبان در کمپ ها، پایگاه های نظامی و در داخل سازمانهای اسکان مجدد، شکایت نمودند. بی توجهی به مسایل فرهنگی توسط کارمندان و برخورد تحقیرآمیز و/یا بی همدردی، شایع ترین شکایت در طول اسکان مجدد بود.

«هیچ کسی نمیخواست اینطور به آمریکا بیاید... هیچ کسی نمیخواست با اینطور تحقیرها روبرو شود... قسمیکه کارمندان کمپ به ما نگاه میکردند، درد آور بود مثلیکه گدا هستیم. ما هرگز نمیتوانیم رفتار که با ما در میدان هوایی کابل صورت گرفت فراموش کنیم. اگر میخواستند، میتوانستند بهتر مدیریت کنند.»
کارشناس صلح و آشتی، در حال حاضر در آمریکا.

بسیاری کسانیکه از افغانستان گریخته اند از خانواده هایشان جدا شده اند و این وضعیت با چالشهاییکه در مبارزات شان روبرو اند، سلامت روانی شانرا خیلی متاثر نموده است. برخی توانستند با یکی و یا دو عضو خانواده شان ترک کنند، چرا که اسناد مورد ضرورت برای تخلیه همه اعضای خانواده هایشان نداشتند. برخی دیگر تصمیم گرفتند افغانستان را ترک نکنند زیرا اعضای خانواده هایشان نمیتوانستند با آنها بیایند:

«در حالیکه من پیشنهاد تخلیه دریافت نمودم، من تصمیم گرفتم افغانستان را ترک نکنم چون خواهرانم در خطر بودند و من نمیتوانم آنها را رها کنم.»
متخصص رسانه ها که با خانواده اش به کانادا تخلیه گردید

حمایت اسکان مجدد

دسترسی به کمکهای اسکان مجدد بر اساس محل و مرحله جا به جایی مصاحبه دهندگان فوق العاده متفاوت بود. به عنوان مثال، در حالیکه ۵۸٪ زنان مدافع حقوق بشر خاطر نشان کردند که در جریان تخلیه از افغانستان، کمک دریافت کرده اند، ۴۲٪ گزارش دادند که در جریان اسکان مجدد، در هر دو کشور ترانزیتی و مقصد نهایی، هیچ کمک ضروری دریافت نکردند.⁶⁹

تمام شش زن مصاحبه دهنده در پاکستان اشاره کردند که هیچ اداره دولتی یا سازمان غیرانتفاعی به آنها کمک نکرده است. بعد از به قدرت رسیدن طالبان، دولت پاکستان پناهندگان افغان را استقبال نمیکند و بسیاری اوقات افغانهایی را که از این سوی مرز فرار میکنند، مسترد مینمایند. کمیسیون عالی پناهندگان سازمان ملل متحد (UNHCR) تنها اجازه ثبت نام افغانهایی را دارد که دارای ویزه صحی و یا کاری باشند و شروع به توزیع کارت پناهندگی پس از فبروری ۲۰۲۲ به آن عده افغانهای نموده که قبل از تصرف طالبان، ثبت نام کرده بودند.⁷⁰ تعداد کمی از سازمانهای پاکستانی اجازه حمایت پناهندگان را دارند. در نتیجه این شرایط سخت، زنان مدافع حقوق بشر گزارش دادند که هیچ تلاشی برای کمک آنها صورت نگرفته است. چندین زن مدافع حقوق بشر در مورد عدم دسترسی به خدمات صحی، مکاتب و مشاغل اشاره کردند زیرا ثبت نام نشده بودند و در کمپ مهاجرین زندگی نمیکردند.

«سازمان ملل قرار بود کارت پناهندگان توزیع کند اما هیچ یک از پناهندگان کارت دریافت نکردند. من موفق به گرفتن وقت ملاقات پس از دو ماه شدم و به من یک سند برای امضا دادند که به زبان انگلیسی بود. من درخواست ترجمه کردم اما کمک نکردند... بدون اینکه بدانم در سند چه نوشته شده، آنرا امضا کردم اما تا به حال کارت پناهندگی و هیچ کمکی از آنها دریافت نکرده ام.»
روزنامه نگار در حال حاضر در پاکستان

عدم وضاحت در روند اسکان مجدد

بسیاری از زنان را که نهاد صدا مصاحبه نمود هنوز هم در کشورهای سومی ترانزیتی زندگی میکنند و در انتظار اسکان مجدد احتمالی در کشورهای نهایی هستند. زنان مدافع حقوق بشر از فشار زندگی در وضعیت نامعلوم به ویژه برای مدت طولانی با خدمات و پشتیبانی مالی ناکافی، شکایت نمودند.

⁶⁹ These percentages are detailed in Chart 2 under "A: Safety and Security" above.

⁷⁰ European Union Agency of Asylum, *Pakistan – Situation of Afghan refugees: Country of Origin Information Report* (Luxembourg, 2022).

«کسانی ما که در ابوظبی استیم توسط سازمانهای ملی و بین المللی فراموش شده ایم. زندگی در وضعیت نامعلوم برای یک سال بدون هیچ گونه اطلاعات روشن خودش یک بحران است. من در مورد وضعیت خودم مشورت نمیشوم. من با زندگی عادی و جامعه ارتباط ندارم.»

کارمند اسبق یک وزارتخانه در حال حاضر در امارات متحده عربی

چندین مصاحبه دهنده از ترس و اضطراب مسترد شدن پیشنهاد پناهندگی و اینکه این چه معنایی میتواند برای امنیت و سلامتی آنها و همچنین چه تاثیری بالای سلامت روانی آنها داشته است، صحبت کردند. قسمیکه یکی از شرکت کنندگان در ورکشاپ مبتنی بر هنر در آمریکا توضیح داد: «یعنی اگر پناهندگی به من اعطا نمیشود، باید پس به افغانستان برگردم؟ دوباره همه چیز را رها کنم؟ خسته ام، واقعا خیلی خسته ام.»

زنان مدافع حقوق بشر در پاکستان با چالشهای متعددی برای روند اسکان مجدد خود روبرو هستند. با توجه به تاخیر پاسخ از کمیسیون عالی پناهندگان سازمان ملل متحد (UNHCR)، تاریخ ویزا و پاسپورت بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر منقضی شده است. هنگامیکه آنها به سفارتخانه ها برای تجدید پیشنهاد میکنند، مبلغ ۴۰۰ دالر آمریکایی به عنوان هزینه تجدید خواسته میشود که اکثر آنها این رقم را پرداخته نمیتوانند. تاخیر در اسکان مجدد به شدت وضعیت مالی بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر را متاثر نموده است چرا که با پول کم یا بدون پول برای غذا، خدمات صحتی و درمانی و دیگر نیازهای اساسی، باقی مانده است. یکی از شرکت کنندگان در ورکشاپ مبتنی بر هنر در پاکستان بیان کرد: «من میخواهم خودم را از تاریکی بیرون بکشم و به سمت روشنی حرکت کنم. من میخواهم به کشوری نقل مکان کنم که در آن صلح وجود داشته باشد و بتوانم تحصیلاتم را تکمیل کنم.» بیشتر ابراز احساس ناامنی کردند و فکر میکنند به دام پروسه اسکان مجدد، در کشورهای افتاده اند جاییکه نمیتوانند به مبارزات خود ادامه دهند یا حتی به خدمات اساسی دسترسی داشته باشند—چرا که رسماً ثبت نام نشده اند—و در عین حال نتوانستند اسناد خود را تجدید نمایند.

«زمانیکه طالبان کنترل افغانستان را در دست گرفت من معتقد بودم که بهتر است ما به کشور دیگری برویم. اما پس از مهاجرت به پاکستان زندگی ما چالش برانگیزتر شده است... ما با مشکلات زیادی از جمله مسائل ویزا، بیکاری و محدودیتهای مالی مواجه هستیم... من در کشوری زندگی میکنم که محدودیتهای برای کار به عنوان یک فعال دارم.»

روزنامه نگار در حال حاضر در پاکستان

هزاران افغان از تاجیکستان، پاکستان و ایران⁷¹ به طور اجباری به افغانستان اخراج گردیده اند. کمیسیون عالی پناهندگان سازمان ملل متحد (UNHCR) تأیید کرده است که از ۱۶ اگست ۲۰۲۲ تاکنون ۸۰ پناهنده و پناهجوی افغان از تاجیکستان تبعید شده اند و پس به افغانستان فرستاده شدند و این رقم به طور پیوسته افزایش

⁷¹ The International Organization for Migration (IOM) reports thousands of deportations from Iran to Afghanistan in its Movement in and out Afghanistan infographics: see

<https://reliefweb.int/report/afghanistan/movements-and-out-afghanistan-16-31-july-2022>

میابد. آنها همچنین گزارش دادند که پناهندگان افغان بدون مدارک هویتی تبعید میشوند که این سطح خطر را تا حد زیادی افزایش میدهد.⁷²

«اخیراً ما احساس امنیت نمیکنیم چرا که دولت تاجیکستان سرکوب پناهندگان افغان را

آغاز کرده است و خانواده های زیادی را اخراج کرده است.»

کارکن یک سازمان غیردولتی ملی که در حال حاضر در تاجیکستان است

تبعیض در کشورهای ترانزیتی در اسکان مجدد

در حالیکه افغان ها با موانع قابل توجهی در به دست آوردن پناهندگی مشروط بشردوستانه در ایالات متحده مواجه هستند⁷³، اوکراینی ها در اولویت قرار دارند و این نابرابری های عمیقی ساختاری را که در پروسه اسکان مجدد وجود دارد برجسته میکند. بسیاری از زنان افغان از مواجه شدن با تبعیض توسط کارمندان اسکان مجدد، داوطلبان که کمکهای اسکان مجدد ارائه میکنند و از مردم محل در کشورهای ترانزیتی و مقصد نهایی شکایت نمودند. چند تن از زنان مدافع حقوق بشر شکایت نمودند که کیس ورکریا کارمندان اسکان مجدد با آنها رفتار درست نمیکند به عنوان مثال یک مدافع حقوق بشر زن و محقق در آمریکا بیان کرد: «ما را مسخره میکنند، کار ما را به اولویت قرار نمیدهند و ما را دست کم میگیرند. ما سزاوار همچو برخورد نیستیم.» در نتیجه بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر درخواست کردند که کارگران پرونده آموزش داده شوند.

تبعیض و رفتار نادرست توسط داوطلبان افغان نیز گزارش گردید. قسمیکه یک وکیل مدافع در حال حاضر در کانادا توصیف کرد:

«من از سطح انتقاد و تبعیضی که از سوی افغانهاییکه با این سازمانها به عنوان مترجم و

غیره همکاری میکردند، بسیار شوکه شدم. آنها فکر میکردند که ما سزاوار بودن در کانادا

نیستیم، چرا کانادا به ما اجازه اقامت دائمی اینقدر سریع میدهد و چرا ما کمکهای

اسکان دریافت میکنیم»

وکیل مدافع در حال حاضر در کانادا

تبعیض تأثیرات متعدد منفی دارد، از چالشهای سلامت روانی گرفته تا عدم خدمات و فرصتهایی که برای بقا لازم است. چنین برخورد ضعیف با چالشهای دیگری که در حال حاضر زنان مدافع حقوق بشر افغانستان مواجه هستند، وضعیت را برایشان دشوارتر مینماید.

⁷² UN News, "Afghanistan: UNHCR alarm over forced refugee returns from Tajikistan." 25 August 2022

⁷³ As of the end of August 2022, the U.S. government has approved less than 2% of Afghan applications it processed for humanitarian parole. Najib Amini and Dhruv Mehrotra, "The US Has Approved Only 123 Afghan Humanitarian Parole Applications in the Last Year," Reveal, 19 August 2022.

«من هنوز احساس امنیت نمیکنم، مردم ما را قضاوت میکنند و علیه ما تبعیض قائل میشوند. آنها بالای ما نامها میگذارند و ما را غیر مؤمن مینامند. آنها در مورد طرز لباس پوشی ما قضاوت میکنند چرا که ما چادر بر سر نمیپوشیم و فکر میکنند که ما بار دوش کشورشان هستیم با وجود که ما به منابع، کمکها یا حتی ضرورت های اساسی زندگی دسترسی نداریم.»
مشاور سابق یک وزارتخانه در حال حاضر در پاکستان

پ. مبارزه

زنان مدافع حقوق بشر در داخل و خارج افغانستان تعهد عمیق و پایدار به کار خود و زنان افغانستان ابراز نمودند. با وجود مواجه شدن با چالشهای عظیم در داوم مبارزات شان از تهدید خطرات امنیتی گرفته تا عدم کمکهای مالی و حمایتی، همه شان خستگی ناپذیر در دنبال فرصتها برای یادگیری شیوه های جدید مبارزه و سازگاری سازمانهای شان با وضعیت جدید میباشند.

اهمیت کار برای زنان و هویت شان

برای بسیاری از فعالان حقوق زن افغانستان، کار آنها بخش مهم و مرکزی زندگی شان است. اکثریت زنان مدافع حقوق بشر از اینکه کارشان برایشان چقدر مهم بود و ارزش و معنایی که از کار خود به دست آورده اند، صحبت کردند.

«کار من به معنای نجات جان زنان است. برای من ارزش زیادی دارد.»
مدافع حقوق زن در افغانستان

بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر در داخل و خارج از افغانستان از فداکاری شان به کارشان و تعهدشان به زنان افغانستان، با وجود خطراتی که کارشان به دنبال دارد، صحبت کردند. یک زن در مورد روند ادامه کار خود در حالیکه تهدیدات مرگ دریافت میکرد، حق قبل از تصاحب طالبان، و مسترد کردن پیشنهادهای تخلیه پس از به قدرت رسیدن طالبان، صحبت کرد.

**«کار من ماموریت زندگی ام است... من کاملاً متعهد هستم که در کنار مردم خود
بمانم و به کارم برای خدمت به آنها ادامه دهم.»
مدافع حقوق زن در افغانستان**

معنی و ارزش عمیقی که زنان مدافع حقوق بشر به مبارزات شان قایل اند منجر به اندوهی سنگین برایشان گردیده است وقتی احساس میکنند که دیگر قادر به ادامه فعالیتهای خود نیستند. برای بسیاری، این امر منتج به احساس افسردگی، اضطراب، و دیگر نگرانیهای سلامت روانی گردیده است. قسمیکه یک مشاور امور جندر اسبق که اکنون در سویدن زندگی میکند توضیح داد: «کار من برایم حیاتی بود و با آن نفس میکشیدم و زنده بودم. دفاع از حقوق زنان برای من چیز مهمی بود و ترک کشورم بدترین تجربه ای زندگی ام بوده است که تا به حال داشته ام.» یکی دیگر از مصاحبه دهندگان به اشتراک گذاشت:

«من هنوز هم تلاش میکنم تا به هموطنان افغانم کمک کنم؛ احساس خوبی ندارم چون به دلایل امنیتی باید پروفایل پایینی داشته باشد... خیلی برایم سخت است که اینجا بمانم و کاری نکنم. احساس بی فایده و درماندگی میکنم. اگر من هدف حملات نمیبودم، کاری میکردم.»

کارمند اسبق دولت در حال حاضر در استرالیا

وضعیت فعلی مبارزه

در داخل افغانستان

زنان مدافع حقوق بشر در داخل افغانستان اظهار نمودند که با ناامنی و تهدیدهای بی سابقه ای امنیتی در ارتباط به مبارزه و تلاشهای آنها برای بلند نمودن آوازشان علیه سیاستهای سرکوبگرانه طالبان، مواجه هستند. زنان و دختران بخاطر اعتراضات و تظاهرات برای حقوق خود با مشکلات چون ربوده شدن، بازداشت، زندانی، شکنجه، به زور ناپدید شدن و یا کشته شدن، مواجه هستند.⁷⁴ در بسیاری از موارد زنان مدافع حقوق بشر اظهار نمودند که خانواده های آنها نیز در نتیجه فعالیتهای و مبارزات شان هدف قرار میگیرند و بسیاری در هراس اند که در صورت ادامه به مبارزات و فعالیتهای مدنی یا حمایت از حقوق زنان، خودشان و یا اعضای خانواده شان شناسایی شده بازداشت خواهد گردید. در نتیجه بسیاری از سازمانهای حقوق زنان و سازمانهای جامعه مدنی مبارزات و فعالیتهای خود را در کشور به حالت تعلیق در آورده اند.

«زنان مدافع حقوق بشر صدای خود را بلند میکنند و بدون هیچ گونه کمک خارجی یا کمک مالی مبارزه مینمایند... زنان زیادی اند که گم هستند و معلوم نیست کجا هستند و کشته یا اسیر توسط طالبان شدند. حمایت و امنیت زنان مدافع حقوق بشر ضروری است تا آنها بتوانند آواز خود را بلند نمایند و برای حقوق زنان افغانستان بجنگند.»

مدافع حقوق زن و کارآفرین در حال حاضر در پاکستان

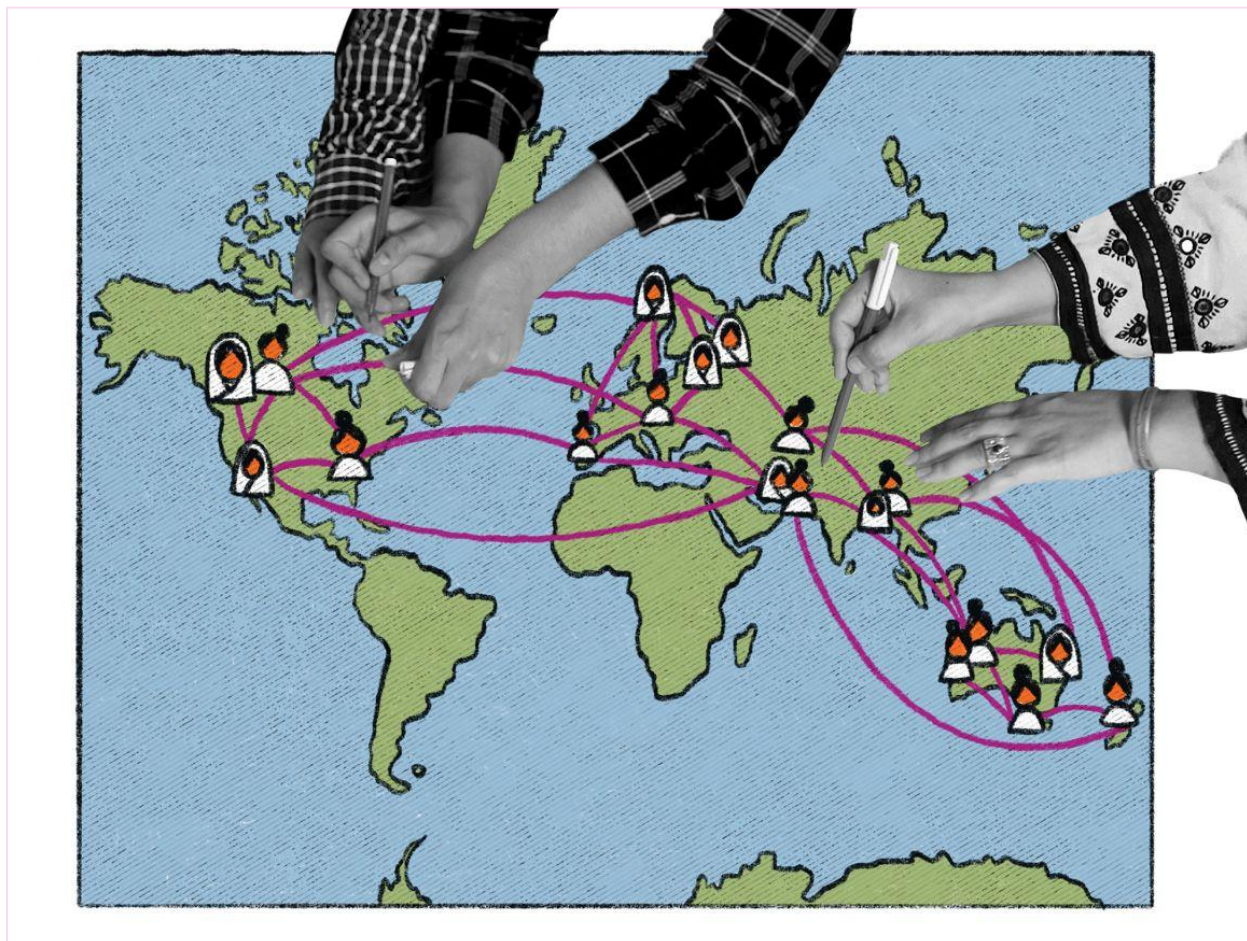
تعداد بسیار کمی از زنان مدافع حقوق بشر از داشتن دسترسی به شبکه های حمایتی موثر برای داشتن یک محیط امن برای زنان جهت کار و فعالیت صحبت نمودند. این شبکه ها که هنوز در داخل افغانستان فعال هستند به حیث سازمانهای جامعه مدنی و حقوق زن شناخته میشوند که همه آنها با احتیاط توسط زنان افغان که خود در معرض خطر هستند و با موانع قابل توجهی مواجه هستند، اداره میشوند. بیشتر فعالیتهای سازمانهای حقوق زن به صورت خصوصی یا آنلاین صورت میگیرد؛ اعتراضات و تظاهرات عمومی به ندرت برگزار میشود چرا که خطرات بیشتری در قبال دارند. ادامه فعالیتهای نیز به طور باور نکردنی چالش برانگیز شده است چرا که زنان قادر به ترک خانه بدون محرم نیستند و برخی از زنان در مورد اینکه قادر به سفر برای بسیج زنان و گروه ها در سطح ولایات یا ولسوالی نیستند، صحبت کردند. زنانیکه هم بخاطر جنسیت خود و هم بخاطر

⁷⁴ Human Rights Watch, *Afghan Women Rights Protestors Detail Taliban Abuse* (2022).

قومیت شان با تبعیض مواجه هستند، وقتی دست به فعالیت میزنند با خطرات بیشتری مواجه هستند و به نظر میرسد ارتباطی بین شرکت زنان در فعالیتهای مخفی و افزایش سطح آسیب پذیری آنها وجود دارد. قسمیکه یک فعال مدنی در ولایت بامیان در این مورد میگوید: «هیچ کسی جرات برگزاری فعالیتهای آنها را ندارد چرا که طالبان بسیار وحشیانه برخورد میکنند به ویژه در بامیان به دلیل تبعیض های قومی و مذهبی و مردم بیش از حد میترسند.» در نتیجه، زنان مدافع حقوق بشر هم در داخل و هم در خارج از افغانستان از جامعه جهانی میخواهد تا از آنها حفاظت کنند تا به مبارزات شان برای زنان افغانستان ادامه داده بتوانند.

با وجود این همه تهدیدهای عینی، زنان مدافع حقوق بشر سکوت نکرده اند. زنان افغانستان به سازماندهی و مقاومت خویش ادامه میدهند. در حالیکه اعتراضات و تظاهرات خطر زیادی را به همراه دارد، برخی از گروه ها و فعالان توانسته اند با تعدیل استراتژی ها و رویکردها، فعالیتهای پروژه های دادخواهی، تحقیق و بلند بردن آگاهی خویش را از سر بگیرند. چند زن از برگزاری جلسات مخفیانه برای مدیریت محدودیتها و افزایش اعتراضات عمومی صحبت کردند. زنان در گروه های کوچک همچنان در جاهای عام جمع میشوند، پوستر چاپ میکنند و در خیابان ها پیام مینویسند و در رسانه های اجتماعی پخش میکنند و قبل از رسیدن طالبان، ناپدید میشوند. چند زن از مذاکرات غیر رسمی خود با بزرگان قومی در محلات شان صحبت کردند که برخی از آنها موفق بوده است در کسب اجازه برای از سرگیری فعالیتهای شان و رفتن دختران به مکاتب.

خارج از افغانستان

در خارج از افغانستان، زنان مدافع حقوق بشر از ایجاد سازمانهایی در کانادا، ایتالیا و تاجیکستان صحبت نمودند، در حالیکه دیگران در یونان، آمریکا و دیگر کشورها تلاشهای ناموفق خود را برای اینکار در میان گذاشتند. بروکراسی، کمبود منابع (مانند حمایت مالی، کامپیوتر، اینترنت و جای مناسب برای کار) و موانع زبانی به عنوان چالشهای اولیه در ایجاد سازمانهای جدید و ادامه مبارزات شان، اشاره گردید. برای دیگران عدم ثبات و وضعیت نامعلوم آنها در کشورهای ترانزیتی و اسکان مجدد ایشان در کشورهای مختلف موانع اضافی در حرکتیهای مدنی آنها به وجود آورده است.

«دفتر ما در کابل بسته گردیده است اما ما فعالیتهای خود را به صورت آنلاین ادامه داده ایم. همه همکاران ما از یک سال بدینسو بدون هیچ حقوق و دستمزدی کار میکنند. من سازمان خود را در کانادا ثبت نام کردم و واقعا امیدوارم که برخی منابع را برای ادامه فعالیتهایم در اینجا و همچنین در افغانستان جلب نمایم. تا کنون هیچ حمایت مالی دریافت نکرده ام.»

متخصص رسانه در حال حاضر در کانادا

هنوز هم تعداد از زنان مدافع حقوق بشر با محدودیتهای برای ادامه مبارزات خود از سوی دولتهای کشور میزبان شان از جمله سیاست شان در قبال افغانستان و وضعیت جامعه مدنی در این کشورها مواجه هستند. به عنوان مثال بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر که به کشورهای همسایه گریخته اند، هیچ مکانیزمی برای حمایت از ادامه مبارزات شان ندارند. زنان مدافع حقوق بشر افغانستان در تاجیکستان، ترکیه، پاکستان و ایران بارها از سرکوب شدن و تنگ بودن فضا برای فعالیتهای مدنی در این کشورها، علاوه بر چالشهای دیگری مانند عدم حمایت و ناتوانی در کسب ویزه، صحبت کردند. قسمیکه یک سیاستمدار اسبق که در حال حاضر در ترکیه است، توصیف کرد: «دولت ترکیه اجازه هیچ فعالیت مدنی یا سیاسی را نمیدهد که علیه طالبان صدا بلند گردد.» یکی دیگر از مصاحبه دهنده به اشتراک گذاشت:

«محدودیتهای بسیار بالایی در تاجیکستان وجود دارد؛ این محدودیتهای در تاجیکستان بسیار زیاد است. جامعه برای فعالیتهای مدنی بسته است... فضا برای فعالان زن محدود است.»

کارمند یک سازمان حقوق زن که در حال حاضر در تاجیکستان

مانند زنانیکه هنوز هم در افغانستان هستند، برخی از زنان مدافع حقوق بشر از خطرات مبارزات شان بر اعضای خانواده هایشان که در افغانستان هستند صحبت نمودند و از فشار که این وضعیت بر سلامت روانی شان دارد. قسمیکه یکی از کارمندان اسبق دولت که اکنون در استرالیا است، توصیف کرد: «چالش اصلی من این است که برادرزاده هایم شناسایی شده اند و در معرض تهدید قرار دارند. اعضای خانواده ام هنوز آنجا هستند و من نمیتوانم آوازم را در مورد وضعیت بر علیه طالبان بلند کنم.» یکی دیگر از زنان مدافع حقوق بشر شریک نمود:

«برخی از اعضای خانواده ام هنوز در افغانستان گیر مانده اند. طالبان خانه ام را جستجو کردند و عکس هایم را پیدا کردند از زمانیکه در رسانه ها و دولت کار میکردم. خانواده ام مجبور شدند خانه را ترک کرده، پنهان شوند. خطری که اعضای خانواده ام روبرو هستند، به من اضطراب میآورد چون من احساس مسئولیت برای وضعیت که آنها قرار دارند میکنم.»

سیاستمدار اسبق در حال حاضر در ترکیه

بیشتر زنان مدافع حقوق بشر در خارج از افغانستان از کمبود کلی شبکه های فعال و موثر برای زنان افغان خبر دادند، اگر چه برخی از زنان همکاری خویش را با شبکه های زنان در داخل افغانستان ادامه دادند. چند زن نیز در میان گذاشتند که اکنون اکثریت فعالیتها (هر چند محدود) برای زنان افغانستان توسط سازمانهای بین المللی طرح، رهبری و اجرا میشود و نقش زنان افغانستان خیلی کم رنگ است. این در برخی موارد مانع ادامه مبارزات زنان مدافع حقوق بشر در حالیکه در تبعید هستند، گردیده است.

زنان مدافع حقوق بشر در داخل و خارج از افغانستان یاد آوری نمودند که از رسانه های اجتماعی و اپلیکیشن های پیام رسانی فوری برای ارتباطات با یکدیگر، استفاده میکنند. اهمیت داشتن ارتباطات با یکدیگر از طریق ورکشاپهای مبتنی بر هنر انجام شده در پاکستان و ایالات متحده، برجسته گردید. چندین شرکت کننده تاکید بر اهمیت به اشتراک گذاشتن تجربیات خود با دیگرانیکه سفر مشابهی را پشت سر گذاشتند یاد آوری نمودند. قسمیکه یکی از شرکت کنندگان مستقر در ایالات متحده که برای ماه ها احساس انزوا کرده بود-توصیف کرد: «امروز زمانیکه من در میان همه شما هستم... میدانم که گروهی هست که میتواند مرا درک کنند و احساس بسیار مشابهی با من دارند.»

برخی دیگر در مورد نیاز به حمایت و ارتباطات بیشتر با گروه های فمینیستی و دیگر سازمانها خارج از افغانستان صحبت کردند. نیاز به حمایتهای ظرفیت سازی، لوجستیکی و مالی در مصاحبه های متعدد و همچنین همکاری و شبکه سازی با گروه های فمینیستی در غرب برای بلند نمودن صدا و رساندن پیام زنان افغانستان به جهان، بیان گردید. چندین زن تمایل خود را به برنامه هایی ابراز کردند که میتواند زنان مدافع حقوق بشر را کمک کند تا به فعالیت خود ادامه دهند، با زنان مدافع حقوق بشر همکارشان در داخل افغانستان ارتباط برقرار کنند و جنبش خود را تقویت نموده، ادامه بدهند.

«ما میخواهیم سازمانهای [فمینیستی] کارهاییکه ما برای زنان افغانستان انجام داده ایم، در پلتفرم های مختلف برجسته نمایند و تمام آن زنان فعالی را که اکنون در پاکستان یا ایران هستند با هم و جهان وصل کنند تا بتوانیم دیدگاه خود را در مورد زنان افغانستان با جهان در میان بگذاریم.»
روزنامه نگار در حال حاضر در پاکستان

زنان مدافع حقوق بشر که از افغانستان بیجا شده اند، نقش خیلی مهمی را به عنوان پل ارتباطی و اطلاعاتی ایفا میکنند. آنها بقیه جهان را از واقعیتهای زنان افغانستان در خانه و اجتماع آگاه میسازند، اطلاعات را که از زنان از داخل افغانستان دریافت میکنند، با همه شریک نموده، منتشر میکنند و آگاهی را در رسانه های اجتماعی و رسانه ها بالا میبرند. رسانه های اجتماعی نقش مهمی دارند که چگونه این زنان به مبارزات خود ادامه میدهند- قسمیکه یک روزنامه نگار در حال حاضر در پاکستان توضیح داد، «من نمیتوانم در اینجا به صورت فردی به فعالیت خود ادامه بدهم. تنها وسیله مبارزه من استفاده از رسانه های اجتماعی است.» برای برخی از زنان مدافع حقوق بشر بیجا شده، تمرکز بر نظارت، دادخواهی و انتشار اطلاعات خیلی مهم است چه مثبت و چه منفی چرا که آنها خود را قادر به انجام عین فعالیتهای که قبلا انجام میدادند، نمیبینند:

«زمانیکه من در افغانستان بودم، در مورد هرچیز حرفی داشتم اما حالا من فقط یک شنونده هستم یا فقط میتوانم با رسانه های داخلی صحبت کنم. با بیست سال تجربه، قبول اینکه دیگر نمیتوانم نقش فعالی داشته باشم، برایم آسان نیست.»
حقوق دان در حال حاضر در هالند

یک موضوع در جریان تمام مصاحبه ها با زنان مدافع حقوق بشر بیجا شده برجسته گردید و آن تشویق زنانیکه هنوز هم در افغانستان استند برای امیدوار و مقاوم ماندن. قسمیکه یک کارشناس صلح و آشتی که اکنون در آمریکا است، در میان گذاشت: «من نمیتوانم به فعالان حقوق زن در افغانستان بگویم که برای اعتراض به خیابان ها بروند، زیرا جان آنها در خطر است. اما میتوانم به آنها بگویم امیدوار باشید، اوضاع تغییر خواهد کرد.» حق در شرایط بسیار سخت، بسیاری از زنان افغان اظهار امیدواری به آینده برای خود و فعالان حقوق زن همکار خود نمودند:

«با وجود این همه فجایع، من به آینده افغانستان امیدوارم زیرا زنان و نسل جوان کشورم در دو دهه اخیر به شدت تغییر کرده اند... آنها آرزوها و آرمانهای متفاوتی برای افغانستان و آینده شان دارند. آنها هرگز تسلیم ظلم نمیشوند و از تمام حقوق خود دست بردار نمیشوند. انشالله این زمان تاریک میگذرد و همه چیز تغییر مثبت خواهد کرد.»

حقوق دان، در حال حاضر در یونان

«دیدگاه و آرزوی من این است که همه زنان افغانستان در یک محیط انسانی زندگی کنند و زندگی خوبی مانند زنان کشورهای دیگر داشته باشند. زنان حق آزادی تحصیل، کار و زندگی بدون هیچ نوع تبعیضی را دارند. من میدانم که در حال حاضر غیر ممکن به نظر میرسد، اما مقاومت و مبارزه زنان افغانستان مرا امیدوار میکند که ما به این امر دست میابیم.»
مدافع حقوق بشر زن در حال حاضر در کانادا

بخش چهارم

پیشنهادات

هدف اصلی این ارزیابی، فراهم نمودن یک بستر برای زنان مدافع حقوق بشر افغانستان جهت اظهار نظر و به اشتراک گذاشتن تجارب زندگی شان جهت طرح بهتر پالیسی ها و برنامه های دولتها و دیگر بازیگران که مسوولیت تامین حقوق، امنیت و حفاظت مدافعان حقوق بشر را دارند، میباشد. در ۲۰ سال گذشته حقوق زنان افغانستان به عنوان توجیه برای مداخله نظامی غرب در افغانستان مورد استفاده قرار گرفته است؛ از اینرو جامعه جهانی مسئولیت دارد که نیازها، امنیت، حقوق، امیدها و رویاهای زنان افغانستان را در اولویت قرار داده، حمایت نمایند. با اینحال، نهاد صدا در جریان مصاحبه های خود متوجه گردید که یک تعداد از زنان مدافع حقوق بشر از ارائه هرگونه پیشنهاد برای جامعه بین المللی خود داری نمودند. با توجه به سهل انگاری گذشته و فعلی جامعه بین المللی، بسیاری از زنان مدافع حقوق بشر باور نمیکنند که کدام پیشنهاد شان جدی گرفته شود و برای تطبیق آن، عملی صورت بگیرد.

با وجود تردید و ناخوشبینی های زنان مدافع حقوق بشر، تقریباً با همه مصاحبه دهندگان که نهاد صدا صحبت کرد، ابراز تمایل همکاری معنی داری جهت پاسخ جامعه بین المللی به نیازهای زنان افغانستان، نمودند. این حداقل کاری است که باید انجام داده شود. بنابر این، هنگام اقدام تطبیق پیشنهادات این گزارش، ضروری است که همه بازیگران، دیدگاه، تجربیات و رهبری زنان و دختران افغان را در مرکز توجه قرار بدهند. این شامل ایجاد، بررسی، و تطبیق میکانیزم برای همکاری و حمایت از گروه های متنوع زنان مدافع حقوق بشر افغان و سازمانهای زنان در داخل و خارج افغانستان جهت شریک نمودن دیدگاه ها، تجارب و مشوره های آنها، میباشد. «من معتقدم که زنان افغانستان باید خود این فعالیتها را رهبری کنند. حالا مثلاً وقتی یک سازمان غیردولتی برنامه ای را برای زنان افغانستان سازماندهی میکند، من به عنوان یک مهمان شرکت میکنم و هیچ کاری نمیکنم... من فکر نمیکنم که کدام تغییر قابل توجه به وجود بیاید اگر زنان افغانستان در طراحی، اجرا و تطبیق پروژه ها شریک نگردند.»

فعال جوانان در حال حاضر در ایالات متحده.

در حالیکه نهاد صدا درک میکند که برخی از گامها در جهت دستیابی به اهداف که در این گزارش ذکر گردید، برداشته شده است، تلاشها در بهترین حالت ناهماهنگ بوده اند. نگران کننده ترین این است که بسیاری از بازیگران به نظر میرسد در گفتار به موارد درست اشاره میکنند اما عمل شان متفاوت از صحبتهای شان است که این زنان مدافع حقوق بشر را بیشتر نا امید نموده، رنج میدهد. نهاد صدا از تمام بازیگران میخواهد که مسئولیتها و تعهدات خود را برای حفظ حقوق زنان افغانستان انجام دهند، از جمله با ایجاد یک محیط حمایتی برای ادامه مبارزات شان. ما امیدواریم که این گزارش نه تنها به زنان افغانستان کمک کند تا حقایق را با قدرت صحبت کنند، بلکه وسیله های دادخواهی را به دسترس زنان مدافع حقوق بشر قرار دهد تا با امیدواری مبارزات خویش را برای حقوق بشر، آزادی و آینده خود ادامه بدهند و بدانند که نهاد صدا و دیگر سازمانهای فمینیستی در سراسر جهان در کنار آنها ایستاده اند.

بر اساس تحقیقات این گزارش، نهاد صدا پیشنهادات زیر را توصیه میکند

بازیگران کلیدی	
	بازیگران سازمان ملل متحد از جمله دفتر نماینده معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان (UNAMA)، ملل متحد برای زنان (UN Women)، دفتر هماهنگی کمکهای بشردوستانه ملل متحد (UNOCHA)، کمیسیون عالی ملل متحد برای مهاجرین (UNHCR) و شورای امنیت سازمان ملل متحد (UN Security Council)
	حکومتها ، از جمله حکومتهای کمک کننده و کشورهای میزبان که مسئول حقوق، امنیت، حفاظت و اسکان مجدد زنان مدافع حقوق بشر بیجا شده در تمام مراحل جابه جایی.
	بازیگران غیر دولتی از جمله سازمانهای غیردولتی بین المللی و ملی، فمینیست و دیگر تمویل کنندگان، دانشگاه ها و دیگر ارائه کنندگان خدمات و حمایت از بیجا شده و دیگر زنان و دختران افغانستان در داخل و خارج از کشور
	تمویل کنندگان ، از جمله حکومتها، بازیگران سازمان ملل متحد، بنیادهای خصوصی، دانشگاه ها و دیگر تمویل کنندگان که به زنان و دختران افغانستان کمک مالی میکنند.

۱. اعمال فشار سیاسی بر طالبان برای به رسمیت شناختن و احترام به حقوق زنان و دختران افغانستان. (حکومتها، بازیگران سازمان ملل)

- از به رسمیت شناختن طالبان به عنوان حکومت مشروع افغانستان خود داری کنید، و بر آن دسته از حکومتهایی که طالبان را به رسمیت می‌شناسند یا حمایت میکنند، فشار سیاسی وارد کنید.
- استفاده از تمام ابزارهای دیپلماتیک موجود برای تحت فشار قرار دادن طالبان برای تغییر قوانین، پالیسی ها و رفتار شان و بازگرداندن کامل حقوق بشری زنان و دختران - از جمله توانایی زنان مدافع حقوق بشر، سازمانهای جامعه مدنی، سازمانهای زنان و دیگر مدافعان حقوق بشر برای از سرگیری فعالیت های شان.
- از میکانیزمهای پاسخگویی موجود استفاده کنید- از جمله تمديد ممنوعیت سفر شورای امنیت سازمان ملل متحد که باید همه رهبران طالبان را در بر بگیرد - و تمام وسیله های اعمال فشار که جامعه بین المللی برای پاسخگو نمودن طالبان در برابر نقض حقوق بشر شان، در دست دارد.
- یک مکانیزم قوی و متنوع برای مشورت با زنان افغانستان تشکیل دهید تا مدافعان متنوع حقوق زن و نهادهای زنان در داخل افغانستان با دفتر نمایندگی سازمان ملل متحد در افغانستان (UNAMA) همکاری نموده و به حکومتهای که با طالبان گفتگو دارند، توصیه های خود را شریک نمایند تا صدای زنان در بحثها و پروسه های سیاسی، مرکزی باشد. اطمینان حاصل نمایید که زنان افغانستان در داخل و در تبعید نیز در پروسه های کلیدی سیاسی و رایزنی های رسمی، اشتراک نمایند.

«رهبران زن در بخشهای مختلف در بیست سال گذشته تلاش زیادی کرده اند. آنها سقفهای شیشه ای زیادی را هنگام بالا رفتن، شکسته اند. بیشتر آنها تجربه کار و تحصیل در دوران حکومت طالبان در دهه ۹۰ را دارند. آنها تمام چالشها و چگونگی غلبه بر آنها را میدانند. باید بر اساس رشته و تخصص شان با آنها مشورت صورت بگیرد. توصیه و پیشنهاد این زنان میتواند برای پاسخ به بحرانهای کنونی به ویژه با دید جنسیتی، بسیار مفید باشد البته اگر جهان تصمیم به کمک به افغانستان بگیرد.»

مدافع حقوق زن در حال حاضر در یونان است

حکومتها	بازیگران سازمان ملل متحد	بازیگران غیر دولتی	بازیگران کلیدی
			

۲. در اولویت قرار دادن برنامه های بشردوستانه و انکشافی که امنیت، حفاظت و حقوق زنان را ترویج داده و بالای مشارکت زنان به عنوان شریک کار تمرکز دارند. (حکومتها، بازیگران سازمان ملل متحد، بازیگران غیر دولتی)

- ایجاد مکانیزمهایی که در آن زنان و دختران افغانستان، از جمله زنان مدافع حقوق بشر در داخل افغانستان و در تبعید به عنوان متخصصان شناخته شوند و بتوانند به طور مستقیم در مورد طرح، تطبیق و نظارت بر تمام برنامه های بشردوستانه و انکشافی مشوره بدهند، از جمله:
 - برنامه های رسیدگی به نیازها و اولویتهای زنان و دختران بیجاء شده و پناهنده افغانستان؛
 - روند تخلیه و اسکان مجدد؛ و
 - پروسه های تصمیمگیری در سطح جهانی که در مدیریت و نظارت بودجه بشردوستانه و انکشافی تأثیر میگذارد
- طرح استراتژی دراز مدت برای افغانستان، فراتر از پاسخ اضطراری و تمرکز بر برنامه و بودجه برای توسعه و مداخلات دراز مدت در همسویی با رابطه بشردوستانه و توسعه.
- استخدام زنان افغانستان، از جمله هزاره ها و تاجیک به عنوان کارکنان و مشاوران- از جمله در نقشهای تصمیمگیری- در تمام پروژه های بین المللی در داخل افغانستان، در کشورهای ترانزیتی و کشورهای نهایی که اسکان مجدد، میابند.
- اطمینان حاصل کنید که تمام برنامه ها در داخل افغانستان به ولایات کوچکتر، مناطق دورافتاده، خانواده ها با زن سرپرست، رسانه های زنانه، سازمانهای مدنی و کارآفرینان گسترش میابد و اطمینان حاصل کنید که تمام برنامه ها با زنان و دختران هزاره و تاجیک هم همکاری نماید.
- استراتژی ها را با مشورت با رهبران زنان افغانستان برای ارائه و تامین بودجه آموزش با کیفیت به دختران و زنان در داخل افغانستان در کوتاه مدت، طرح و تطبیق کنید، در حالیکه در مورد چگونگی باز شدن کامل مکاتب در درازمدت کار میکنید.

حکومتها	بازیگران سازمان ملل متحد	بازیگران غیر دولتی	تموی کنندگان	بازیگران کلیدی
				

۳. اطمینان از دسترسی امن به خدمات ضروری و حقوق اساسی برای تمام زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده از افغانستان. (حکومتها، بازیگران سازمان ملل متحد، بازیگران غیر دولتی)

- اطمینان حاصل کنید که تمام زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده افغانستان، بدون در نظر گرفتن وضعیت حقوقی اسکان مجدد و محل سکونت خود، دسترسی به حداقل خدمات ضروری زیر در طول سفر و اسکان مجدد، داشته باشند:
- مراقبتهای منظم صحتی، از جمله مراقبتهای صحت جنسی و حامله گی و مراقبتهای و مشاوره های صحت روانی مناسب به فرهنگ؛
- مشاوره و حمایت حقوقی و اسکان مجدد، از جمله مسکن امن و اقتصادی؛ و
- کمک مالی برای نیازهای اساسی.
- دیزاین مکانیزم های زنان و دختران محور مناسب به فرهنگ افغانستان تا بازماندگان خشونت علیه زنان محرمانه و با خیال راحت، قضایا را گزارش دهند. اطمینان حاصل گردد که کسانی که به زنان و دختران بیجاء شده افغانستان خدمات ارایه میکنند، آموزش و ظرفیت مناسبی برای درک و پاسخ به خطرات خاص که زنان مدافع حقوق بشر با آن مواجه اند، مطابق به بهترین استانداردها، داشته باشند.⁷⁵
- اطمینان حاصل کنید که خدمات ترجمه در دسترس باشد تا مشکلات زبانی مانع دریافت حمایت و درک حقوق و استحقاق زنان از خدمات نشود.

⁷⁵ Best practices include ensuring appropriate response to survivors; establishing referral mechanisms so caseworkers and others responding to VAWG disclosures can safely refer survivors to appropriate services (such as healthcare, psychosocial support services, etc.); and ensuring risk mitigation strategies are in place. For more information and guidance on GBV best practice standards in humanitarian settings, see: the Inter-Agency Standing Committee GBV Guidelines (www.gbvguidelines.org), the Interagency Gender-Based Violence Case Management Guidelines (https://gbvresponders.org/wp-content/uploads/2017/04/Interagency-GBV-Case-Management-Guidelines_Final_2017_Low-Res.pdf), the Gender-Based Violence Disclosure Toolkit (<https://publichealth.wustl.edu/items/gbv-disclosure-toolkit/>), and the resources available through the GBV Area of Responsibility (<https://gbvaor.net/>).

حکومتها	بازیگران سازمان ملل متحد	بازیگران غیر دولتی	تموی کنندگان	بازیگران کلیدی
				

۴. فراهم نمودن فرصتها برای آموزش مداوم و امرار معیشت پایدار برای زنان مدافع حقوق بشر بیجاء شده (حکومت‌های میزبان، بازیگران سازمان ملل متحد، بازیگران غیر دولتی)

- ایجاد درآمد و فرصتهای اشتغال برای زنان بیجاء شده برای حفظ عزت نفس و اعتماد به خودشان، ادغام در جامعه، کسب درآمد مناسب و استفاده بهتر از تخصص و استعدادهای شان.
- تمویل و فراهم کردن فرصتهای آموزشی با کیفیت برای زنان بیجاء شده، از جمله آموزش مجدد با تصدیق مجدد برای تقویت توانایی و ظرفیت شان برای به دست آوردن شغل مناسب و ادغام در جامعه⁷⁶.

⁷⁶ This includes assessing how to leverage skills, education, and experiences of displaced WHRDs who wish to work in exile, and tailoring employment and training programs accordingly.

حکومتها	بازیگران سازمان ملل متحد	بازیگران کلیدی
		

۵. در اولویت قرار دادن اسکان مجدد فوری تمام زنان مدافع حقوق بشر افغانستان. (حکومتها)

- برای زنان بیجاء شده افغانستان، به ویژه کسانی که در کشورهای بیگانه با خطر بیشتری مانند ایران و پاکستان مواجه هستند، روند اسکان مجدد برای پایان دادن به فشارهای روانی، فقر و احساس ناامیدی و بیگانگی که آنها و خانواده هایشان تجربه میکنند، تسریع دهید.
- در اولویت قرار دادن زنان و دختران در معرض بیشترین خطر برای اسکان مجدد. اضافه کردن خطر شخصی شدید به عنوان یک معیار برای تخلیه از افغانستان. چون معیارهای فعلی (مانند ویزای مهاجرت ویژه ایالات متحده) منجر به تخلیه اکثریت مردان میشود به جای زنان.
- در کشورهای همسایه افغانستان، با توجه به چالش های شدیدی که زنان در دسترسی به خدمات صحتی در افغانستان مواجه هستند، مکانیزمهای مناسب برای ویژه صحتی در نظر گرفته شود.

۶. حمایت از مبارزات فعلی زنان و دختران افغانستان. (بازیگران سازمان ملل متحد، بازیگران غیر دولتی، تمویل کنندگان)

- حمایت قابل توجهی برای زنان مدافع حقوق بشر از طریق ایجاد ائتلاف ها و شبکه ها در داخل و خارج از افغانستان، فراهم نمایید. فرصتها برای انسجام، شبکه و آموختن آنها فراهم کنید تا آنها بتوانند نقش بهتر و بیشتر رهبری و مشورتی به عهده بگیرند و بتوانند در بحثهای سیاسی، اقدامات بشردوستانه و کارهای انکشافی تأثیر گذار باشند.
- فراهم نمودن حمایت های مداوم، شفاف، مبتنی بر اعتماد، قابل دسترس، بودجه انعطاف پذیر و تقویت ظرفیت سازمانهای جامعه مدنی افغانستان، سازمانهای حقوق زن، رسانه های فمینیستی و دیگر زنان مدافع حقوق بشر تا دادخواهی خود را برای حقوق زنان در افغانستان، ادامه دهند.
- در اولویت قراردادن سازمانهای زنان در تخصیص منابع و گسترش برنامه ها به قریه جات و مناطق روستایی و همچنین به اقلیتهای قومی مانند هزاره ها و تاجیکها.
- الزامات گزارشدهی بروکراتیک و وقت گیر را به حداقل برسانید، چرا که مانع بزرگی برای دسترسی به منابع برای سازمانهای جامعه مدنی زنان هستند. شناسایی راه های خلاقانه و موثر برای ارائه اطلاعات و حمایت عملی از زنان مدافع حقوق بشر برای دسترسی سریع به منابع بین المللی

